

VSEBINA

POROČILA S KULTURNEGA IN ŠPORTNEGA FESTIVALA

NEMSKA AKADEMSKA MLADINA IN POLITIKA

PRAVNIKI ODGOVARJAJO

INKVIZICIJE SE NI KONEC

SLIKARJI, O KATERIH GOVORIMO

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

LETO IV

LJUBLJANA, 29. MAJA 1954

STEV. 10

Ob zaključku majskega festivala

NAŠA MOČ

Majski festivali postajajo v našem študentskem življenju že tradicionalni. Rasli so iz naprednih težnjav visokoleske mladine, da bi se ustvarjalno uveljavila v našem življenju, zlasti še, ker je delo akademske mladine vedno zavzemalo pomembno mesto v našem političnem in kulturnem življenju. Razumljivo je torej, da so v naši dobi dobili ti festivali povsem novo obelodležje in globlji družbeni smisel. Napačno bi bilo ocenjevati letošnji majski festival samo po tem, koliko je bilo uspešnih kulturnih in športnih prireditev, koliko je bilo razstav, nastopov, koncertov, folklornih prireditev, literarnih večerov, kako so gledalci, ki so polnili dvorane sprejemali naše prireditev, kako so jih ocenjevali, kakšna je bila umetniška vrednost posameznih nastopov itd. Brez pretiravanja lahko rečemo, da so bile naše letošnje prireditev na primeri višini. Vsem nastopajočim družinam, skupinam in posameznikom moramo dati polno priznanje za njihovo vztrajno delo in trud, ki so ga vložili v pripravo svojih nastopov. Kajti te skupine in posamezniki so dostojno posredovali naše delo širši slovenski javnosti.

Vzpredno festivalskim prireditvam pa moramo videti tudi naše življenje v osnovnih celicah, v predavalnicah, na seminarjih, pri študiju in končno, kar je prav tako važno, v političnem in splošno družbenem udejstvovanju akademske mladine. Kajti ocena našega dela bi bila enostranska in nepopolna, če bi jo ocenjevali le po festivalnih uspehih in priznanju, ki smo ga dobili v tem tednu. Eno je povsem jasno: Akademsko mladina v družbenem življenju je dobila tisto mesto, ki ji po pravici pripada. In v tem pogledu je prav zadnji čas prinesel lep napredek. Akademsko mladina razpravlja o vseh vseh družbenih vprašanjih, od študentov prihajajo koristni predlogi za reševanje perečih in ostalih problemov, ki so v neposredni zvezi z našim življenjem.

Za razliko od vseh dosedanjih festivalov je bil letošnji študentski festival prvi, ki se ni vršil samo v našem univerzitetnem središču. Stevilne skupine akademskih klubov so že niti pa se bodo nastopile s kulturnimi in športnimi programi izven Ljubljane, po naših okrajnih središčih in na podeželju. Festivalsko vzdušje je torej prvič zajelo široko področje.

Ko ocenjujemo letošnji majski festival, ne moremo pretekle ugotovitve, da je bil pretekli teden uspešna manifestacija našega študentskega življenja, lep odraz mlade ustvarjalne sposobnosti in priznanje za vložen trud. Naša bodoča prizadevanja bi morala biti usmerjena predvsem v to, da bi pozivili delo tudi na naših fakultetah in visokih šolah, ki bi morale postati izhodišče še bolj plodnega političnega kulturno umetniškega in športnega udejstvovanja.

Končni predlog zakona o univerzah

Zakonodajni odbor Zvezne ljudske skupščine je pred dnevi sprejel amandmane Zveznega izvršnega sveta za obstoječi načrt zakona o univerzah. V glavnem se vsi amandmani nanašajo na stilistične popravke in ni bilo večjih principelnih pripomb, ki bi spremenile osnovne ideje obstoječega načrta.

Kakor smo obveščeni, se bodo v sredini junija začela plenarna zasedanja Zvezne ljudske skupščine. Gotovo bo sprejete novega zakona o upravljanju univerz in visokih šol med prvimi točkami na zasedanju Ljudske skupščine.

V predlogu novega zakona je dokončno uveljavljeno načelo, da je naziv doktorja vezan neposredno za znanstveno delo in da ga je mogoče pridobiti samo z doktorsko disertacijo. Členi, ki določajo pravice in dolžnosti študentov, niso bili znatno spremenjeni.

III. kongres ZKS končal delo

Bogato gradivo kongresa, predvsem poročilo Izvršnega komiteja, zlasti referat tovariša Mihe Marinka ter diskusija pomenijo velik prispevek k našemu nadaljnjemu razvoju. Sklepi VI. kongresa ZKS so sedaj postali še bolj jasni in otpljivi večini naših komunistov.

Mislím pa, da je sedaj najbolj važno, kako bomo v naših osnovnih organizacijah na Univerzi sprovajali in se borili za uveljavljanje sklepov ZKS, ki od VI. kongresa preko drugega, tretjega in četrtega plenuma in III. kongresa ZKS tvorijo zaključeno celoto. Dosedanja praksa iz dela naših osnovnih organizacij kaže neko bistveno slabost, o kateri je treba povedati nekaj besed. Gre za način, kako so naše organizacije pristopile k realizaciji teh sklepov. V večini naših osnovnih organizacij so študirali material s III. in IV. plenuma ZKS, tudi diskusije so bile včasih zelo burne in živahne, toda to je bilo tudi vse. Ta študij so jemali preveč formalno in neživljenjsko in marsikje so sodili, če so enkrat prebrali vse gradivo s plenuma, da je s tem njihova dolžnost že izpolnjena. Občutno smo pogrešali konkretizacije in realizacije sklepov zadnjih plenumov v, recimo, vsakdanjem življenju in delu lastnega združenja na fakulteti, kluba na okraju itd., skratka, premalo smo v naših organizacijah na Univerzi, z našim konkretnim delom pokazali, da res razumemo spremembe v načinu dela komunistov. Vse preveč smo se za zadovoljevali s splošnimi ugotovitvami in razpravljanji, ki niso vodila nikamor.

Ce danes zahtevamo od študenta komunisti, da je seznanjen vsaj s tekočo partijsko problematiko, je to res več kot minimum, ki se od njega lahko zahteva, zato je po mojem mnenju nesmiselno in samo podpiranje komodnosti nekaterih naših komunistov, če se šele na sestankih študirajo in čita gradivo z naših plenumov, kongresov itd., kjer po navadi del članov zraven vsipje. Treba je, da vsak komunist, predvsem komunist intelektualce, individualno vso stvar preštudira in tako pripravljen pride na sestanki, kjer bo lahko samo še razčistil posamezne probleme. S svojim delom med ZKS kot komunist pa naj dokaže v praksi, ali razume današnji vloga ZKS. Zato so neke tendence, ki so se pokazale v nekaterih naših osnovnih organizacijah in ki gredo za to, da se uvede neki skupinski študij v starem smislu (čeprav bo mogoče včasih še potreben), korak nazaj.

Kongres je v svojih diskusijah ter zlasti v poročilu Izvršnega komiteja ZKS opozoril na neke napake in pomanjkljivosti Zveze študentov in njenih organizacij na Univerzi. V tem članku bi se omejili samo na enega od problemov ZKS, in sicer: »Ta množična organizacija študentov dobiva včasih značaj

nekake stanovske socialne organizacije, njena socialistična in politična vloga pa je obledela.« (Iz poročila Centralnega komiteja.)

Zveza študentov Jugoslavije je že pred nekaj leti z zbiranjem podatkov in raznih analiz ugotovila, da ljubljanska Univerza v mnogem zaostaja za našim splošnim družbenim razvojem. Najbolj otipljivi in krsteč primer, na katerega je študentska organizacija opozarjala, je bil socialni sestav študentov in tendence njegovega gibanja. Ugotovili smo, da se je po osvoboditvi socialna struktura prebivalstva LRS stalno spreminjala in korist delavskega razreda ter da na vseh ostalih področjih naše družbene dejavnosti delavski razred počasi, toda zanesljivo zavzema tisto mesto, ki mu pripada v naši družbi. Na naših visokih šolah ter višjih razredih srednjih šol pa je položaj ravno nasproten. Naj navedem samo primer: od leta 1951 do 1953 je število delavcev

v LRS naraslo od 178.000 na 203.100, dočim je v istem obdobju število uslužbencev padlo od 60.000 na 42.168.

Na naših visokih šolah se je v istem obdobju od 1951 do 1953 število slušateljev delavskega porekla zmanjšalo za nekaj odstotkov ali pa stagnira, dočim se je število slušateljev uslužbenskega porekla povečalo in ima tendenco še nadaljnega naraščanja. Nedvomno je na tako stanje vplivalo več faktorjev ter je to splošno družbeni problem, ki se ga ne da čez noč rešiti. Sodili pa smo in tega mnenja smo tudi danes, da lahko ta proces znatno pospešimo, če ta velika materialna sredstva, ki jih naša družba, predvsem pa delavski razred, daje za naše šolstvo, bolj smotrno izrabimo. Skratka, naša akcija ni šla za tem, da dobimo materialno podporo za naše študente na vsak način in kjer koli, temveč predvsem, da se sedanji sistem socialno ekonomske pomoči, zlasti študentov, te-

meljito revidira in bolj smotrno razdeli. Od tod tudi naše akcije, da bi otroške doklade na univerzi zamenjale štipendije.

Kakor vidimo, je šlo predvsem za politično akcijo, ki se je žal ponekod v nekaterih naših osnovnih organizacijah, zlasti pa po naših okrajnih klubih, izmalčila in izrodila. Marsikateri tovariši so enostavno pozabili na bistvo naše čisto politične akcije in spreminili svoje organizacije v neke čisto celovske družine študentov, ki jim je glavna skrb, kako bi prišli do štipendij, finančnih sredstev itd.

Ugotovitve III. kongresa so zadnje opozorilo vsem takim in podobnim, ki maličično in skušajo študentsko organizacijo izrabiti v neke svoje ožke namene. Postavljajo pa pred nas tudi izredno težko nalogo, da uresničimo čimprej v našem vsakdanjem političnem delu med študenti sklepe III. kongresa ZKS.

PRESEDNIK UO JANEZ ŠINKOVEC

O kulturnem delu našega festivala

Osnovni namen festivala je, jasno, prikazati kulturno udejstvovanje študentov. Kdaj je po Tvojem mnenju ta namen bolj dosežen: v vseživljenjski festival študentov ene stroke, kakršne je bil na primer letošnji zagrebški festival glasbenikov, ali s festivali, katerih udeleženci so omejeni na študente enega univerzitetnega mesta, pa so zato z vseh fakultet in akademij?

Ta dva tipa študentskega festivala se ne ločita toliko pa

profesionalni bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

promerjali bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

promerjali bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

promerjali bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

promerjali bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

promerjali bolj visok nivo svojega kulturno-umetniškega izživljanja, nista zato vredni razgibanosti in pestrost drugih ni manj upoštevanja in kritičnega vrednotenja.

O našem mayskem festivalu bi na tem mestu omenil samo dve: prvič bi bilo zaželeno, da bi nas sodelujoči seznanili čim bolj s samostojnimi in izvirnimi deli (pri tem mislim n. pr. na razstavo naših likovnikov, na kateri je bilo precej občutiti vpliv profesorjev, ali na dejstvo, da študentje iz igralске niso sami izbrali repertoarja svojega večera; baletni in folklorni večer je posegel po stvarih, ki so bile že večkrat izvajane). Drugič pa so tako študentje sami, kakor naše občinstvo, pokazali za naše delo precej nezainteresiranost (prireditve na splošno niso bile teko občiskane, kakor bi bile lahko), čisto pa to, kar je še mnogo slabše: pesivni odnos nezainteresiranega gledalca do nekega izvajalca.

Kaj misliš o organizacijsko-financični plati našega festivala?

Pobudo za študentsko prireditve v takem stilu in obsegu smo sprožili nekateri člani UO že lani poleti; dokončno smo si načrt zanjo osvojili na seji UO novembra 1953. Od funkcionarjev ZKS imajo pri njeni izvedbi nedvomno največ zaslug Matekovič Blaž, Bensus Janez, Zalar Zvone, Beznik Lado; največ

Čestitke Titu

Zasledovali smo gibanje letošnjih štafet. V trenutku, ko je, študentskih domov in so se Ljubljani vedno bolj približevali štafete z vseh strani naše majhne, toda lepe slovenske domovine, ki nosile številne pozdrave in Titu za njegov 62 rojstni dan iskrene čestitke največjemu sinu naše domovine, smo ljubljanski študentje na tihem sestavljali besedilo naše čestitke, da bi prišla do izraza vsa naša čustva. Štafete s Primorske, hrubovite Gorenjske, tih Dolenjske, zelene v kateri žari veliko upanje in neizpodbitno zaupanje v Stajerske, prešerne Koroske in ravnega Prekmurja so se zlivale v naše republiko središče, v Ljubljano. Nekaj ur preden smo skupaj s številnimi ljubljanci sprejeli Narodnim domom študentske palice naših tovarnih živimih delovnih kolektivov, podjetij, združ, šol in okrajev, je stekla izpred poslopja naše univerze tudi študentska štafeta z iskrenimi čestitkami tovarišu Titu.

Študentska štafeta je tekla mimo vseh naših znanstvenih zavodov, fakultet in visokih

šol, inštitutov in laboratorijev, študentskih domov in učilnic. Pozdrave so nosili športniki iz naših vrst.

V besedilu čestitke predsednika republike tovarišu Titu za njegov 62 rojstni dan beremo:

Dragi Tito! Naša velika sedanjost združuje v Tvojem liku podobo, ki vzbuja spoštovanje vsega sveta, vzbuja vsa naša čustva. Štafete s Primorske, hrubovite Gorenjske, tih Dolenjske, zelene v kateri žari veliko upanje in neizpodbitno zaupanje v Stajerske, prešerne Koroske in ravnega Prekmurja so se zlivale v naše republiko središče, v Ljubljano. Nekaj ur preden smo skupaj s številnimi ljubljanci sprejeli Narodnim domom študentske palice naših tovarnih živimih delovnih kolektivov, podjetij, združ, šol in okrajev, je stekla izpred poslopja naše univerze tudi študentska štafeta z iskrenimi čestitkami tovarišu Titu.

Ko boš ob svojem 62 rojstnem dnevu sprejel čestitke iz vseh kontinentov, ki bodo izražale vsa iskrena čustva. Ti želimo še za dolga vredna leta zdravja in osebnih sreč. Kako naj Ti mi mladi, ki njihovih delovnih kolektivov, živimo ob Tvoji varni roki in namenjamo svojo mladost Tvojim velikim ciljem, čestitamo drugače, kot z nekaj besedami, ki jih dobro poznaš in povedo vse: Čestitamo srečno, naš dragi Tito!

Študenti ljubljanske Univerze.

Iz spomenice medicincev

V začetku meseca maja je bila na Medicinski visoki šoli konferenca Zdrženja medicincev v zvezi s predvideno ukinitvijo akademskega naslova. Ugotovitve, do katerih so prišli, so v obliki spomenice poslali Zvezni ljudski skupščini. Ker bo po spomenici najlažje ugotoviti, kakšno je gledanje slušateljev medicine na ta problem prinašamo v nekoliko skrajšani obliki njeno bistveno vsebino.

Odnos našega ljudstva do akademskih naslovov ima svojo zgodovinsko in družbeno osnovo ter dolgoletno tradicijo. Ta pa je vsakemu akademskemu poklicu svojstvena. Zato medicinci menijo, da vprašanja akademskega naslova ni mogoče rešiti z nekim splošnim, za vse poklice veljavnim pravilom. Kajti družbeni in zgodovinski razlozi v največji meri opravljajo obstoječi sedanji akademski naslovi. Izenačenje, ki ga želi doseči Zakon, bo le navidezno. Tehnične in študijske zahteve za dosego akademskih naslovov niso pri vseh poklicih enakovredne. Zato bodo oni z ugodnejšimi pogoji zopet na boljšem.

Zdravstveno delo naj temelji na zaupanju bolnika do zdravnika. Če se bodo med ljudstvom pojavile nove generacije zdravnikov brez ustreznega naslova, si bo v takem neenakopravnem dvoju pridobil bolnikovo zaupanje tisti zdravstveni delavec, ki bo imel doktorski naslov. V obeh našega ljudstva bo ta boljši od tistega, ki tega naslova nima. Ze sedaj obstaja v naši zdravstveni službi cela vrsta nazivov s srednješolsko izobrazbo. Vse to bo poostrolo nezaupanje ljudi v strokovno usposobljenost mladih zdravnikov.

Končno po okrnemo zdravniško brez ustreznega naslova njegovo družbeno vlogo. Zdravnik mora s svojo osebnostjo vplivati tudi na bolnikovo duševno rast, boriti se za splošen napredek družbe, za odpravo zaostalosti in predsodkov. V vsem tem pa to težje uspel, ker mu v očeh ljudstva šele doktorat dovoljuje takšno poslanstvo.

Ugovor, da je možnost za doktorski naslov podana z javno branjeno disertacijo in ustreznim izpitom, izgubi svojo osnovo, ko se ozremo na pomanjkanje materialnih predpogojev za uresničitev predvidene načina. Materialna osnova teoretične medicine in zdravniške službe je tako nepopolna,

da bi na škodo ostalih nalog komaj zmogla tako obremenitev, kot je praktično delo za disertacijo. Pri medicinskem študiju pa tudi ne moramo pretekle njegove zapletenosti in dolgoletnosti. Priprava za disertacijo bi današnji študij, ki povprečno traja že 8 let, dvignila v nedogled. Pri tem bodo najbolj prizadeti socialno šibki študenti. Dotok proletarskega sloja se bo s tem na medicinskih fakultetah še zmanjšal.

Sistem samoupravljanja v zdravstvu ne spodbuja pridobivanja doktorata na predvideni način. Disertacije bodo lahko pripravljali le tisti, ki bodo zaposleni v teoretičnih inštitutih in po klinikah. Kje bo pa našel sredstva za tako pripravo terenski zdravnik? Tako bodo brez doktorata ravno tisti, ki nosijo največje breme naše zdravstvene službe in bi jim bil zaradi njihovega poslanstva med ljudstvom ta naslov življensko potreben.

Namen disertacije bi naj bil dvig naše strokovnosti. Dosednje izvajanje predpisov o doktorski disertaciji kot sredstvu za dvig strokovnosti bo praktično zaprlo vsem sedanjim in bodočim generacijam možnost, da si pridobijo akademski naslov. Ze danes ovira osnovne naloge naše zdravstvene politike želja mladih zdravnikov, da bi ostali v mestnih bolnišnicah, klinikah in teoretičnih inštitutih. Disertacija bo samo stopnjevala težnje v tej smeri.

Smatramo, da je spreminjanje študijskih pogojev in pravic med študijem neprimerno in nepravilno. Sedanja generacija je v predpisih, s katerimi so nastopili svojo študijsko pot, videla neko pogodbo s skupnostjo, svojo pravno varnost. Predpisi, ki bi uvedli nov način pridobivanja akademskega naslova, bi hudo prizadeli izgledu in pravno varnost sedanje generacije.

Študenti ljubljanske MVS so mnenja, da se bodo bodočim medicinskim generacijam s pomočjo celotne družbe lahko ustvarili takšni materialni pogoji, da bo morda pridobivanje akademskega naslova z disertacijo sprejemljivo in možno. Kakor so tuji zgledi koristni in številna sredstva, kot so na prireševanju akademskih naslovov gledati naše materialne pogoje in zgodovinske prilike. Pri nas pa ti pogoji še niso dozoreli. Za dvig strokovnosti imamo že številna sredstva, ko so na pri-

mer dolgoletni, večletni študij z rigorozni, dvoletna pripravniška doba, strokovni, specialistični izpiti, obvezni strokovni seminarji itd.

NAJBOLJ ZASLUŽNI SO DOBILI PRIZNANJE

V nedeljo zvečer je v popolnoma zasedeni dvorani Osrednjega študentskega menze bil svečano zaključen letošnji majski festival Ljubljanske univerze. Ob tej priliki so bile najbolj zaslužnim posameznikom in skupinam, ki so se v festivalskih dneh najbolj izkazale, podeljene skromne nagrade. V imenu Univerzitetnega odbora ZKS je častna priznanja podelil predsednik tov. Janez Šinkovec.

Vsekakor te nagrade ne morejo biti plačilo za ves trud, ki so ga posamezne skupine in posamezniki vložili v pripravo festivalskih prireditev. Največje priznanje jim naj bo zavest, da je letošnji festival uspel. Bil je to izraz smotrnega dela in priprave. Priznanje je pravzaprav že dejstvo, da je naš festival v javnosti globoko odjeknil in bil središče kulturnih in športnih dogodkov preteklega tedna. Marsikaj bi seveda lahko bilo boljše. Vendar gotovo ne bo pretirano, če rečemo, da je bil festival silka in dokaz našega akademskega življenja.

Na zaključni svečanosti so bile podeljene denarne nagrade tem našim kulturnim skupinam: Akademskemu pevskemu zboru, akademski folklorni skupini, akademski baletni skupini in Zdrženju Akademije za upodabljanje umetnosti. Razen tega so sprejeli še častne diplome in skromna darila sledeči posamezniki, ki so se v svojem delu posebno izkazali: Dirigent akademskega pevskega zbora, tov. Radovan Gobec, tov. Marija Sušter, koreografinja akademske baletne skupine, tov. Japelj Silva, koreografinja akademski baletne skupine in tov. Marolt Tončka prav tako koreografinja folklorne skupine. Študenti športniki, ki so se odlikovali na športnem polju, so sprejeli pravtako diplome, dočim so posamezne fakultete za prva mesta v festivalskih tekmovanjih dobila prehodne pokale.

Z otvoritve nove študentske menze.

S III. kongresa Nemške študentske zveze

Nemška akademska mladina in politika

Heuss si želi več čuta odgovornosti pred družbo — Šibak vpliv socialnih demokratov — Burši, korporacije in sablje — Komemoracija ali manifestacija — Liberalna ideologija — Anahroizem? — Več faz povojnega nemškega študenta

VDS (Verband deutscher Studentenschaften — zveza nemških študentov) je apolitična organizacija, zato je bil formalno izvršni prirejeni kongres v Münchenu (od 2. do 5. maja) na prvi pogled vsebinsko nekoliko zabrisan.

CDU (krščansko demokratska unija), ki je bila po vsem videzu vodilna stranka pri organizaciji tega kongresa, je stremela za tem, da bi bil kongres »za vse«, da bi torej obravnaval le tiste probleme, ki so skupni vsem političnim in drugim skupinam, ki so vključene v VDS. Toda kolikor bolj enoten je bil videti oficijalni del kongresa, toliko jasnejše so se kazala nasprotja pri delu komisij, pri tiskovnih konferencah pri shodu, ki so ga organizirale opozicijske stranke itd.

letu izredno razmahnilo in imajo, po izjavah nekaterih socialdemokrata in liberalno orientiranih študentov, največ izgleda, da bodo na letošnjih volitvah dobile vodstvo v VDS. Sami te organizacije ne poznajo, toda po oznakah vseh nemških nekorporiranih študentov, ki sem govoril z njimi, predstavljajo idejno primitivni, junkersko fevdalni, hinderburški restavracijski, nacionalistični element nemške miselnosti, ki se danes najmočnejše oblikuje v delu buržuazne odraščajoče inteligence. »Plejo in se sabljajo,« to je v Nemčiji nekako splošna karakteristika zanje, vendar je v zvezi s tem pivom in s temi sabljami tudi prednost tradicijam izra cesarstva, ki je tem bolj strastna, čim bolj je omejena, kul primitivizma in nasilja, uniformira-

ga vpliva. Kolikor sem mogel dobiti informacij, nameravajo v primeru, da dobe vodstvo VDS v roke predstavnik korporacij, skupno z liberali izstopiti iz VDS. Na prvi pogled je njihov majhni vpliv na življenje akademske mladine nerazumljiv, kajti številčno so dokaj močni, toda če človek poslušata izjave socialistov samih, kmalu razume. Ne samo premajhna organizacijska stremenost, temveč tudi pomanjkanje jasne ideologije in taktike, vrsta heterogenih tendenc v stranki sami itd. onemogočajo SPD jasno in aktivno linijo ter širšo politično ustvarjalnost.

Enako oziroma mnogo slabše je s FDP, z liberalno nemško stranko, ki je po mojem mnenju dokaj anahronističen pojav. Njihova ideologija je približno enaka, kakor ideologija meščanstva okoli leta 1890, enako govori o svobodi in demokraciji in enako o svobodni konkurenci in individualnem gospodarstvu; nasprotuje narčnosti in kakršnikoli organizaciji gospodarstva. V to stranko sodijo večinoma predstavniki nemške predvojnne, stare buržuazije (kakor je znano, ima Nemčija dve plasti buržuazije, staro, predvojno in to, ki je nastala pretežno po letu 1945). Praktično vpliva liberalna na študentsko življenje v Nemčiji skoraj ni, kajti organizacija je dokaj razrahljana, koncept sam pa za povprečnega Nemca neprivlačen.

Tako ima poleg korporacij, kot njihova poglavitna tekmična primat Adenauerjeva krščansko demokratska stranka, ki s celo vrsto raznih mladinskih, političnih in religioznih organizacij z veliko iznajdljivostjo in pozornostjo privlačuje akademsko mladino v svoj krog. In to je bil tretji namen kongresa. CDU kaže, da se za veda, kako močno potrebuje mlado nemško inteligencijo, kajti med študenti se popularizira z vsemi sredstvi, ki so na razpolago. Kongres je bil s tega stališča zanimiv, kajti ker je VDS nepolitična organizacija, so morali predstavniki CDU stvar duhovito zaranžirati, da so mogli uveljaviti svoj vpliv. To so storili s tem, da so izbrali govornike za kongres večinoma iz svojih vrst in, da so bili ti govorniki večinoma prominenti nemškega javnega življenja. Že to je dalo nastopu CDU močan poudarek. Drugič so s spretno izbrali propagandno taktiko, izkoristili so namreč splošni nemški odpor proti Sovjetski zvezi in njeni politiki v Vzhodni coni Nemčije.

Za primer bi navedel komemoracijo za dvema nemškima študentoma — anti-fašistoma — za bratom in sestro Scholl, ki so ju 1943 hitlerjevci v avli Münchenske univerze ubili. Odkrili so ploščo, toda, narobe da bi govorili o Hitlerju so obsojili totalitarne sisteme na sploh. In namesto, da bi obsojili hitlerjansko nasilje, so obsojili nasilje politike Sovjetske zveze. Eden glavnih govornikov je bil študent — begunec iz vzhodne cone, ki je s preiščelnimi efekti govoril o trpljenju ljudi za železno zaveso. Ob njegovem govoru sem čutil, da ostajajo sicer moje simpatije za SZ enako majhne, da

pa je vendar umazano, če Nemec na ta način plasira svojo propagando.

In to je bilo tipično za ves kongres. Vsa propaganda za CDU je potekala per negotio-nem. Ne to, kar v SZ in ne tako, kot v SZ, temveč demokratsko, svobodno, kulturno itd. Jasni sta bili dve tendenci: prepričati nemškega študenta, da je Adenauerjeva demokracija in njegov koncept edina realna politična možnost in zaostri odnosa proti Rusom. Mnogo je bilo besed o svobodi, še več o osvoboditvi vzhodne cone, o osvoboditvi nemških dežel itd. Posebno ta druga, se mi vidi, je postala v zadnjem času eden najr.ogočnejših argumentov CDU. Vprašanje je, ali je to samo argument, ali pa oblikuje nemško zavest do tiste mere, ko se lahko pretvori v akcijo. Toda kakšen smisel ima ponovno usmerjanje Nemcev na neke agresivne pozicije?

Kongres VDS je po mojem mnenju bolj razkritel, kakor pa razrešil probleme nemškega študenta. Če pa računamo, da je širša študentska javnost politično še mrtva, tedaj je izredno težko reči, kakšne poti bo ubrala nemška akademska mladina in kakšno pozicijo bo zavzela v notranje političnem življenju Nemčije, ki je sama po sebi še dokaj nestabilizirana.

Občni zbor MAK

Dne 13. maja je imel MAK izredni občni zbor, ki je bil sklican namesto običajnega sestanka, ker je bilo treba izvoliti nadzorni odbor in spreminiti nekatere člene pravilnika.

Diskusija je obsegala tri točke: sprememba pravilnika, nadaljnje naloge in delo v MAK ter kadrovske vprašanje. Nekateri oblike poslovanja, kot jih je predvideval pravilnik MAK, niso več ustrezale in se tudi v praksi niso več izvajale. Po vnesenih spremembah bo MAK imel tudi izredne člane iz vrst starejših tovarišev, ki opravljajo akademske poklice v Mariboru. Delo disciplinske komisije pa bo prevzel nadzorni odbor in odbor kluba. Disciplinska komisija se ne bo več volila.

Zbor je sklenil, da bo klub v začetku letošnjih poletnih organiziral posvetovalnico za osmošolce v Mariboru. Razpravljali so tudi o študentskem festivalu, ki ga bodo organizirali klubi v severni Sloveniji ob koncu poletnih počitnic. Nadalje je zbor ugotovil, da je kadrovske vprašanje precej zanemarjeno, saj nihče ne ve, koliko je članov MAK in bo novi odbor moral to vprašanje čimprej urediti.

Ob koncu je zbor v imenu UO pozdravil tov. Jelačin in pohvalil resnost, s katero se je klub lotil svojih problemov. Horvat Dušan

PRAVNIKI ODGOVARJAJO

V svoji predzadnji številki je »Tribuna« objavila članek »Mar so kompetence odborov neomejene«, v katerem je tovariš M. B. izrazil svoje mnenje o nekaterih vprašanih dela ZSJ Zdrženja študentov prava. S pričujočim prispevkom želi odbor Zdrženja s svoje strani izraziti mnenje o teh vprašanih, da bi mogli člani dobiti popolno sliko.

Tovariš M. B. je mnenja, da odgovor odbora na poročilo lanskega dekana fakultete ni primeren, ker obsoja napake preveč nedoločno. Bralec dobi vtis, da gre morda za neko načelno nasprotje in drugačno usmerjenost novega odbora. Ta trditve bi bila točna le za tiste, ki sodi delo združenja le po omenjenem članku. Vendar pa je površni pregled na naše določke kaže drugačno sliko. ZSJ pravne fakultete je letos ponovno načela vprašanje sodelovanja študentov v organih univerze, zahtevala je študijski material, dala več predlogov za izboljšanje študija itd. Iz tega sledi, da je letošnji odbor nadaljeval vse bistvene akcije in je tudi v materialnem smislu naslednik pobud in uspehov lanskega odbora. Zato ne more biti go-

vora o drugačni usmerjenosti novega odbora.

Tovariš M. B. je nadalje mnenja, da je odbor nedemokratsko sprejel sklep o obveznosti dveh seminarjskih nalog. Ker smo o tem že govorili, navajamo še nekaj dejstev. Odbor ZSJ je pred tem sklepom izdelal anketo. O vprašanju seminarjev so razpravljali na sestankih letnikov, študijska komisija pa je imela razen tega še dva odprta sestanka. Predlog dekana je bil na vpogled vsem slušateljem. Končno pa uvedba tega sklepa predstavlja zgolj konkretizacijo že uveljavljenih dolžnosti študentov po fakultetnem pravilniku. Razen tega je to samo začasna rešitev, kajti novi fakultetni statut bo moral v jeseni urediti tudi to vprašanje.

Na očitke, da je odbor pravne fakultete nepravilno postopal, ko je na svoji seji obravnaval nedelavnost nekaterih članov in jih tudi temu primerno kaznoval, odgovarjamo M. B. sledeče: Sklep, odnosno sugestija plenuma UO pred nekaj meseci je bil, da združenja zaostrijo kriterij za članstvo. V ZSJ ni mesta za strokovno slabe študente, ki so obenem nedelavni v organizaciji ali pa s svojimi neresnimi izstopi rušijo moč in disciplino. Kot povsod, takšnih članov tudi na pravo nismo pogrešali. Zato smo sklenili, da takšne člane že pred skupščino popravšamo za vzroke njihove nedelavnosti in na podlagi tega predlagamo, da skupščina razpravi in odloči o kaznovanju. To smo tudi storili. Skupščina pa je lahko kaznovala le tiste, ki so bili na njej prisotni. Za ostale pa, ki se skupščine niso udeležili je bilo predlagano, da odbor o njihovem zadržanju in kaznovanju odloča samostojno ter na naslednji skupščini odloča. Tako se je tudi zgodilo. Ne vemo kako bi drugače sploh mogli »do živega« tem »junakom organizacije«, ko jih ni na spregled. Mnenja smo, da tu ne gre za vsebinsko kršitev statuta. Prav bi bilo, da bi si pisec zdajnjega članka pobliže ogledal

statut, njegove določbe pa jemal bolj življenjsko.

Tovariš M. B. tudi skrbi kako je predstavnik našega odbora zastopal linijo našega strokovnega dela, kot n. pr. izpitni režim, sistem študija itd. na interakulturni konferenci. Verjetno sumi, da drugače, kot misli in čuti o sistemu strokovnega dela na fakulteti zdrava večina študentov. Lahko bi vedel, da imamo študenti na fakulteti o bistvenih vprašanih enotno in natančno stališče. Saj smo ga tudi skupno preučevali. Pa tudi pred interakulturno konferenco smo na odprti seji odbora razpravljali o temeljnih stališči, ki jih naj delegat v Beogradu zavzame — sklepe konference, ki so več ali manj napolnili, pa bomo na bližnji skupščini objasnili članstvu.

K vsem očitkom tovariša M. B. bi pripomnil eno: za tistega, ki piše o delu nekoga združenja in njegovih problemih bi bilo pričakovljivo, da ve o delu več in natančneje, kakor pa M. B. Združenje prava je ena izmed delavnih organizacij. Ne zdi se nam potrebno naštevati svojih uspehov, ker jih članstvo pozna in jih javno priznava tudi UO. Čudno bi bilo, kako bi jih dosegli, če bi bil med članstvom in odborom res takšen prepad, kakor ga slika M. B.

Radi sprejmemo zdravo kritiko, zavrčamo pa takšno, ki je brez osnove in nima za cilj popravljati temveč rušiti!

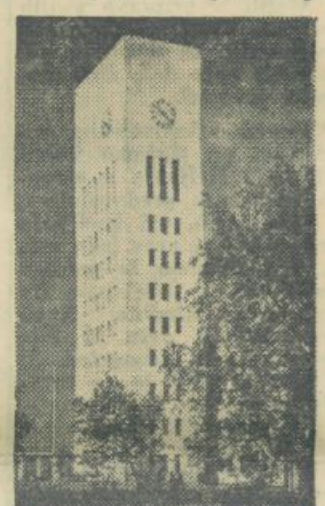
Odbor ZSJ-prava

MEDNARODNE VESTI

FINSKA

Kartoteka »inozemcev«

Univerza v Helsinkih je pripravila posebno kartoteko v kateri so zbrana vsa imena študentov, ki so že potovali po

inozemstvu. S tem so hoteli doseči, da bi študentje, ki želijo potoovati v inozemstvo, imeli možnost posvetovanja s študenti, ki imajo že daljše izkušnje v potovanjih po svetu.

LIBANON

Na ameriški univerzi v Beirutu je več kot 500 študentov pričelo s štrajkom, da bi na ta način protestirali proti vojaškemu sporazumu med Turčijo in Pakistanom. Čeprav je vlada štrajk prepovedala, se je veliko študentov zbralo k protestnemu zborovanju na glavnih ulicah mesta. Prišlo je tudi do spopada med policijo in demonstranti. 30 študentov je bilo pri spopadu ranjenih, eden pa ubit. Študentska nacionalna zveza Libanona je zaradi postopka vlade in policije protestirala.

CHILE

Kulturni festival

Študentska zveza univerze Chile bo priredila 21.—26. junija 1954 študentski festival umetnosti. Na festivalu bodo razstavljena dela s področja arhitekture, upodabljajoče umetnosti, fotografije, literature, obenem pa bodo mnoge prireditve študentskih gledaliških in koncertnih skupin.

OBJAVA

»METALNA«, tovarna konstrukcij in strojnih naprav, Maribor razpisuje

4 štipendije za študente gradbene fakultete,
2 štipendiji za študente strojne fakultete.

Prednost imajo študentje 4. in 5. letnika iz Maribora in z urejenimi vojaškimi obveznostmi.

Prošnje z navedbo življenjepisa, študijskih uspehov, roka končanja študija ter s priložnim študentske organizacije, poslati na upravo podjetja do 30. maja 1954.

OBVESTILO

Obveščamo vas, da je sekretariat za zadeve narodne obrambe odredil, da bodo vojaški teritorialni organi klicali učno osebo in študente na vojaške vaje odšel samo za mesec dni, in to le v času letnih počitnic (julij, avgust).

Ta odredba pa se ne nanaša na letošnje dvomesečne kurze za rezervne oficirje.

Inkvizicije še ni konec

Študij omogočen le višjim krogom. SEU - organizacija, ki je niso izvolili študentje. Majhen dotok na univerze. Morilci, dajte nam svobodo.

Socialna struktura študentov je v Španiji enotnejša kot v mnogih drugih državah. Približno 70% do 80% pripada višjemu sloju in višjim družbenim plastem. Ta tako enotna struktura španskih univerz in visokih šol ima vzrok v materialnih faktorjih. Le višji krogi imajo možnost za izobrazbo. Univerzitetne pristojbine so tako visoke, da popolnoma onemogočajo dotok študentov srednjih in nižjih plasti. To je seveda v skladu s politiko, ki jo vodi sedanja vlada in ki skuša onemogočiti prosvetilev širših krogov. Reakcionarni politični voditelji se zavajajo, da prosvetilev ne smejo dovoliti, ker bi na ta način dobili preveč nasprotnikov, ki bodo skušali zavirati njihove tendence.

malo ne presneča, saj vemo, da študij pod takimi pogoji ne more biti lahek. Študent potrebuje v Španiji za svoje skromno preživljanje mesečno približno 1000 peset, kar je izredno visoka številka, če pomislimo, da znašajo plače okoli 2000 peset. To občitju zlasti oni, ki izhajajo iz srednjih in delavskih slojev. Veliko število jih je prisiljenih, da so poleg študija zaposleni tudi v raznih poklicih.

Na Špankem je zlasti v navadi tako imenovani eksterni študij. Ta oblika študija je zato tako primerna, ker omogoča poleg študija tudi zaposlitev. Na ta način študirajo večinoma oni iz srednjih slojev in mladina iz delavskih vrst. To je edina možnost za izobrazbo. Ta vrsta študija zahteva daljšo študijsko

polnoma pod vodstvom falangistov. Falanga — fašistični zatiralec vsega naprednega življa — daje svoje pečat celotni fašistični ureditvi Francove Španije. Ta fašistični inkvizitor je prevzel tudi vodstvo na univerzah. Falangistični sindikati na španskih univerzah so rezultat tragične usode današnje Španije. Nezaupanje v študente, ki nosijo napredne ideje in iščejo svoje perspektive v boljšem življenju, je bil povod, da so falangistični sindikati prevzeli vodstvo na univerzah. Bojazan španskih fašistov pred svobodo in demokracijo je pač prevelika.

Se bolj tragično je to, da so vodstva študentskih sindikatov postavljena od zgoraj in ne voljena s strani študentov, kot je to praksa na drugih demokratskih univerzah v svetu. Če bi študentje sami volili svoje predstavnike bi bil njihov glas drugačen, takšen kot je na raznih zborovanjih in protestnih manifestacijah, kjer odločno dvigajo svoj glas proti sedanji vladi.

Številno študentov na španskih univerzah je neznan. Dotok novih je izredno majhen, kar je prav gotovo rezultat težkih razmer v katerih živi špansko ljudstvo. V glavnem študirajo filozofijo in le poredkoma se posvečajo drugim panogam. Študijske možnosti na univerzah so minimalne in ne omogočajo nobenega poglobljanja.

Španski študentje si želijo boljše življenje. To svoje željo manifestirajo na protestnih zborovanjih in demonstracijah, kjer zahtevajo, naj preneha inkvizitorska tiranija.

Klic na teh demonstracijah je »Morilci, dajte nam svobodo!«

Kratke vesti

Predavanje Inozemskega gosta

V torek 11. maja je v zbornični predavalnici Univerze predaval kot gost društva pravnikov LRS profesor javnega prava pariške pravne fakultete G. Georges Vedel. Slovec francoski pravnik, ki je napisal več nekoliko znanstvenih del s področja javnega prava, je predaval o »Montagnarski ustavi in jakobinski vladi«. Gosta je pozdravil prorektor profesor Gorazd Kušec, ki je v svojem kratkem govoru orisal predavateljevo znanstveno pot. Prof. Vedel je v naši državi proučeval našo družbeno in pravno ureditev. V svojem predavanju je gost s pravnega stališča obdelal glavne značilnosti montagnarske ustave. Predavanje pa je bilo bolj slabo objavljeno, ker je predavatelj predaval v francoščini.

Družbeno življenje španskih študentov se razvija poglavitno izven študentske organizacije. Zastopa jih sicer organizacija SEU (španski univerzitetni sindikat), ki velja za oficijelno organizacijo. Vsak mora biti obvezno članjen v tej organizaciji, ki ji pripadajo tudi eksterni študentje.

Kljub temu SEU ni prava študentska organizacija in je po-

Otroci v španskih predmestjih še vedno živijo v veliki revščini

Srednji sloji in intelektualni krogi so med vojno in po vojni tako obubožani, da njihovi sinovi danes sploh ne morejo misliti na visokošolsko izobrazbo. Se težji je položaj za mladino iz delavskih krogov, ki nimajo nikakršnih perspektiv za visokošolski študij. Njihovo stanje je tako težko, da se mora večina teh mladih ljudi odločiti za najrazličnejše poklice, da si tako omogoči najskromnejše preživljanje. To stanje je prav gotovo v korist politiki današnjih španskih inkvizitorjev.

Zivljenje študentov v Španiji je izredno težko. To nas nit

München, glavno mesto Bavarske

Bilo je okrog 1500 ljudi, ki so se udeležili kongresa in prvo, kar je presenečilo nepoučenega opazovalca je bil nepristranski aplauz vsem govornikom, ne glede na to, da so si bile njihove ideje opazno nasprotne in ne glede na to, kateri politični stranki je govornik pripadal. Aplauz je bil resničen in dokaj spontan, sprožila pa so ga večinoma neka splošna realka, ki jim bilo težko določiti konkretno vsebino. Tudi to je presenetljivo. Sele pozneje sem doznal, da se po mnenju ljudi ki so s kateregakoli, v sodobni Nemčiji aktualnega političnega stališča ukvarjajo s svojimi študentskimi problemi, deli nemška mladina in osnovi na dve vrsti: na politično inertno, nezainteresirano, nezelo individualistično usmerjeno množico in na manjšino, ki pripada raznovrstnim strankam: ideologijam, religijam in tradicijam. In je v skladu s svojim nazorom tudi politično in družbeno aktivna.

Prvi namen kongresa je izviral iz te ocene. Aktivizirati povprečnega študenta, spodbuditi njegovo zanimanje za družbeno problematiko, mu dopovedati, da je odgovoren pred družbo in ga na tej bazi seveda pritegniti v krog določene politične stranke. Kongres je bil zato dokaj pompoznen, (otvoril ga je predsednik zvezne republike Heuss, eden glavnih govornikov pa je bil Romano Guardini, profesor teoloških ved na Münchenski univerzi in po mnenju nemške javnosti eden najgledljivejših ekspertov za duhovne vede). Najjasnejše je zahtevo po odgovornosti študenta v družbi reformuliral krščanski socialist direktor Frankfurter Hefta Walter Dirks, ki je označil družbo kot enoten organizem, posameznika kot produktivno celico tega organizma, študenta pa kot posameznika, ki mu njegova akademska svoboda trenutno omogoča nepovezanost s to sklenjeno skupnostjo, kar naj bi študent nadomesti s svojo zavestjo in svojim razumevanjem.

Kakšen bo rezultat tega poskusa, mi ni znano, vendar, če gledamo dosedanj razvoj nemške akademske mladine, skoraj lahko dvomimo, da bo politično uspelo zainteresirati študenta na osnovi moralne odgovornosti pred družbo. Kolikor širše se razvija aktivnost študentov, toliko bolj se nagiba v določeno negativno smer, zato je CDU kot drugi namen Tretjega kongresa postavila v imenu vseh strank na dnevni red oslabitev te dejavnosti. V misli imam korporacije nemških buršev, ki so se v zadnjem

nosti in racionalistične nestrpnosti. Kako negativen je po mnenju nemških vodilnih politikov ta nenavadno hitro razvijajoči se pojav, kaže dejstvo, da se je Heuss odločil osebno opozoriti na neprimernost te orientacije študentov in je apeliral na nemškega akademika, »naj ima pogum, da je včasih osamjen in, da osamljen ustvarja svoj nazor in svojo osebnost.« Predstavniki korporacij, ki so jih na nekaterih diskusijskih sestankih kongresa in na shodu opozicijskih strank (SPD, FDP) ostro napadli, se krijejo za zakonom o svobodni združevanju in prepričanja in s te pozicije napadajo »nedemokratskost« vseh, ki skušajo zavreti rast korporacij.

Socialni demokrati — edina progresivna in glavna opozicijska stranka v Nemčiji — imajo med študenti relativno malo pripadnikov, zato na življenje v VDS nimajo velikega

GLOSE IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA

BREZ PRIGOVORA

Namen počitniške zveze nam je danes že vsem dobro znan. Zadovoljni smo, ko na potovanju dobimo kakšno prenočišče. S tem je pravzaprav povedano vse o nalogah počitniške zveze.

V arhivu naše počitniške zveze smo našli sledeče uradno sporočilo, ki ga v celoti objavljamo. Prevod je dobesedno točen.

»Dragi tovariši in tovarišice, sprejeli smo vaše pismo, ki je več ali manj službeno in v katerem nas prosite, da vam preskrbimo prenočišče za 17 in 18 maj. Bili smo prijetno presenečeni z vašim pismom, ker bo to prva skupina iz Trebinja, ki bo gostovala pri nas v Ljubljani.

V pogledu naše prošnje za prenočišče, vas obveščamo, da to lahko sigurno računate. Prenosišče bo stalo 60 din na osebo. Razen tega vam bomo dali na razpolago tovariše, ki vas bodo seznanili z znamenitostmi in kulturnimi ustanovami našega glavnega mesta.

Nadalje vas prosimo, da nas točno obvestite o vašem prihodu, da vas lahko nekde čaka na postaji. V kolikor bi prišlo do kakšnih sprememb v številčnem stanju, nas prosim obvestite (število moških in ženskih oseb), da ne bi

prišlo do spora z upravo doma, ki daje prenočišča. Na skorajšnje svidenje!»

Dogovorjenega dne je skupina iz Trebinja prispela. Štirideset izletnikov je tavalo po Ljubljani in iskalo prenočišče. Od počitniške zveze pa ni bilo nikogar, niti prenočišča, še manj pa tovarišev, določenih za sprejem na postaji, ogled kulturnih znamenitosti mesta in spremljevalcev.

Menda je vsak komentar odveč. S tem si počitniška zveza ne bo dignila ugleda.

OBVESTILO

Uprava akademskega kolegijskega obvešča vse tiste, ki so dokončali študij na univerzi in se razkropili po službah širom naše domovine pa imajo sposojeno imovino iz kolegijske, bodisi pohištvo, posteljni ali druge podobne stvari, da še pred koncem letošnjega šolskega leta vrnejo. To opozorilo gre predvsem tistim, ki so pozabili staro nametilo »po uporabi vrati. Statistična beležica precej takšnih primerov. V nasprotnem bomo prisiljeni zasledovati pri zadete, ki imajo stvari v posesti in so z upravo sklenili veljavno najemno pogodbo na bolj uraden način. Vse pravice si pri tem pridružujemo!

FESTIVAL - NAŠ USPEH

Ali veste kaj o baletni skupini?

Nič... To je popolnoma razumljivo, saj je bil nastop v Drami takorekoc naš »ogljani kram«. Za vse pa ni bil. Med nami je še nekaj starih prekaljenih borcev, ki so ostali kot vzorec prve akademске baletne skupine. Često nam govore o sijajnih uspehih, najraje pa pripovedujejo o čudovitih počitnicah v Bagnolah, kjer so poleg vsakodnevnih vaj — z eno besedo bi rekli »uživali«.

Ob neki priliki je odgovoril novinec na vprašanje, zakaj so prenehali z delom v najlepšem razcvetu, takole: »Takrat je bila kvantiteta, sedaj pa, ko smo prišli mi, je pa kvaliteta. To jim je takrat manjkalo.« Seveda je bila to le šala. Dejstvo pa je, da so takrat dobro plesali. Prav

Mi in oni

Ta večer pa je imel za nas še neko znamenitost: nastopili smo namreč skupaj s folklorno skupino, s katero smo bili vedno v bojnem stanju. Mislim, da smo sedaj premošili, lahko bi rekli ta »oslovski most«, ker je bil res most in to skoraj neprehoden, oslovski pa vsekakor, ker niti mi, niti oni nismo vedeli, zakaj se gledamo tako grdo. Zvečer na zabavi so se zelo »pomešali« naši in njihovi, sedaj pa upamo, da bo šlo vsak dan boljše.

Kaj pa naši bodoči načrti? Imamo jih mnogo in bi težko kaj točnega povedali. Predvsem mislim, da nas čaka še sedaj pravo delo. Stare plesne bo treba še »spliti« in jim dodati nove. Mislim, da bomo pri izbiri programa vsaj za enkrat posegli v skladišče opernih skupinskih plesov. Precej časa bomo morali posvetiti tudi vajam najosnovnejših baletnih gibov, ki so nam potrebni pri posameznih plesih, kakor tudi pri plesu na splošno.

Poleg nastopa v Dramskem gledališču sodelovali tudi pri programu v domu JLA v okviru dneva letalcev. Točnih načrtov, kje bomo še gostovali se nimamo, ker je naš namen za sedaj predvsem delo, vendar pa že mislimo na krajšo turnejo po Sloveniji in mogoče v Trst. Seveda pa bomo morali takrat imeti že obširnejši program in pritegniti k nastopu še kakšne manjše akademске skupine, kot n. pr. oktet, dramsko skupino itd.

Ob koncu bi se prav lepo zahvalili tudi naši koreografinji, tovarišici Imeli, za ves trud, ki ga je imela v nami v pripravah za študentski festival, zlasti kadar smo bili preveč izgubili glas.

Baletna skupina s Silvo Javorom

zaradi tega imamo tudi letos namen organizirati nekaj sličnega.

Lansko leto je po triletnem presledku nova skupina zopet pričela z delom. Obr. li se se na tov. Japljevo, ki je še pri prvi skupini izgubljala živce in objublja je, da bo z delom nadaljevala. Pri izbiri je bilo naše glavno načelo: potrebno je mnogo veselja do plesa. Brez osnovne nadarjenosti pa seveda tudi ni nič.

Do nastopa v okviru študentskega festivala smo zaradi različnih ovir pravzaprav malo vadili in zadovoljni smo lahko, da smo naštudiralni pet plesov. Potrudili smo se in pokazali vse, kar znamo, čeprav je bila tudi kakšna vaja že mnogo boljša, zlasti če pomislimo na »kolo iz Gotovčeve opere! Ero z onega sveta. Toda tudi to je razumljivo. Besedo »treme« vsak prav gotovo pozna — če ne iz lastnihkušenj, pa vsaj po pripovedovanju. Pri plesu pa je treba sprostitiv. Toda... celo stari plesalci so komaj zakrivali bledečo za šminko in se niso mogli niti smejati, da, niti očividno pokazati zob v odprskem nasmehu. Nekdo je pripomnil, naj raje plešemo dve leti eno in isto in šele potem nastopimo, z brezhibno izdelanimi plesi in si tako pridobimo pravi ugled. To pa ni res. Nam je treba nastopov, ker si bomo jele na ta način pridobili samozavest in postali gospodarji odra.

Pri nas ???
Na zadnjem večeru nam tudi smeha ni primanjkovalo. Prvič

govorim: Za Tvojo izredno izvedbo solistične točke vse naše priznanje!

Ohranimo slovenskemu narodu pristno plesno folkloro

S tem geslom je France Marolt ustanočil in organiziral našo folklorno plesno skupino, ki nosi sedaj njegovo ime. To je bilo leta 1945 — ko so prvi študentski pari pod strokovnim vodstvom Narodopisnega inštituta nastopili pod imenom SKUD Tone Tomšič. Bistveni namen naše skupine: iz zbranega folkloro-plesnega gradiva povstavljati igre in ples, jih s svojimi vzornimi nastopi širiti doma in v svetu, dvigati samostojno gibanje zvočni izraz slovenskega naroda. Plesi Koroške in Stajerske, Primorske in Gorenjske ter Bele krajine — to je osrednji program naše skupine. Praznoprav je z nami podobno kot z ostalimi štud. skupinami. Obsojeni smo, da se nas vsako leto nekaj poslov in da pridejo na njihova mesta novi (mimo grede: vsi, ki radi plešete ljudske slovenske plesne, pridite k nam!). Začetno krizo smo že premagali; v Akademskem domu imamo svoje prostore in študentski skupaj z ostalimi kulturno-umetniškimi sku-

plinami. Finančna sredstva? O izdatkih in o njihovem sorazmerju z dohodki (pomislite samo na vzdrževanje starih in nabavljanje novih noš) raje ne govorimo. Da: letos nam je z denarjem priskočil na pomoč UO Zveza študentov.

Naše delo? Da danes preko 140 nastopov, sodelovanje na najrazličnejših predstavah in kongresih v Ljubljani in po našem podeželju: Ajdovščina, Vipava, Beograd, Skopje, Sarajevo, Blej, Portorož, Trst itd. Vsi ti kraji so nas že videli; v vseh smo želi uspeh in priznanje.

Olavne zasluge za naš uspeh? Strokovno vodstvo Glasbene narodopisnega inštituta, koreografinja Marija Suštarjeva in Tončka Maroltova, ki smotno vodita delovanje naše skupine — in seveda mi sami, naša medsebojna povezanost, požrtvovalnost in navdušenje za skupni stvar: proučevanje in gojitvi tipični narodni plesni izraz slovenskega ljudstva — ter iti z njim zopet med naše ljudi.

Heric Miran

USPEH ŠTUDENTOV - IGRALCEV

Ko so študentje v okviru študentskega festivala javnosti prikazali svoja prizade-

Mile Korun

vanja v slikarstvu, zborovskem petju, folklornih plesih, literaturi, glasbi in sportu pa je prišlo na vrsto tudi njihovo gledališko udejstvovanje. Dramski večer študentov Akademije za igralsko umetnost pomeni za nas tako po igralski kot tudi po režijski strani prijetno presenečenje.

Kot prvo je bilo na sporedu drugo dejanje Cankarjeve drame Pohujšanje v dolini šentflorjanske, v katerem so kot glavni igralci nastopili Jelica Siard kot Jacinta, Franček Trefalt kot Peter in Anton Terpin kot zlojedi Snov sama je bila nedvomno izbrana iz pedagoških vzrokov, kajti še za izkušnega igralca, ki ne stoji več na začetku svoje poti, predstavlja precej trd oreh. Peter in Jacinta sta tako prosojni in abstraktni figuri, da nam ju njujni igralski interpreti kljub vsem naporom ne morejo prikazati v polnem življenju. Zato se običajno njuna lika poetično stilizirata in se posamezne interpretacije prav malo ločijo ena od druge. Tudi študentska uprizoritev je bila močno podobna ostalim že poznanim interpretacijam. Jelica Siard in Franček Trefalt sta ostala pri istih poudarkih in celo pri istih kretnjah ter tako ustvarila običajni tip Petrov in Jacinta — prikupen, toda precej nedoločen in neizrazit. To se mladima igralcema seveda ne more šteti v posebno zlo. Če izvzamemo željo po nekoliko večji sproščenosti in preciznejši obdelavi teksta pri Trefaltu, sta oba igralca v okviru možnosti, ki sta jih imela, svoji vlogi tehnično zadovoljivo odigrala. Iz meja šablonskega poutvarjanja je skupejo zlozakoni svojo koncepcijo prelomila Anton Terpin, kar se mu je delno tudi posrečilo, čeprav ga je lastna težnja zanesla nekoliko predaleč, delno pa v koncepcijo, ki je bila Cankarjevemu zlojedu precej tuja; namesto uborne klavnosti je ustvaril vsiljivo, nekam zviška in nasilno posmehljivo zlojedo naravo. Ostale vloge niso bile daleč od nivoja, kakršnega smo navajeni, le da je njihovi prepričljivosti precej škodovala svežina gibanja in jasna obarvanost mladih glasov pod brkami, močnimi in nagubanimi ma-

skami. To pa je vsekakor težko premagljiva ovira.

Kot naslednja točka je sledilo I. dejanje Krleževe drame »V taborišču«. V njej nam Krleža prikazuje ljudi ki so vsak po svoje deformirani od vojne in njenih grozot: nadporočnika Wolferja, ki ga je vojna spremenila v nasilno in surovo žival, ki pa nekje na dnu vendar le sluti, da je vse zgrešeno in da se ne da pomagati, pa zato sadiščno tuči svoje podrejene ter se tako ohranja; nadporočnika dr. Gregorja, ki je že resigniral na svobodno in človeka vredno življenje ter rešuje ostanek svoje človečnosti v popolni vdanosti v usodo; njegovega mlajšega prijatelja kadeta Horvata, ki z zadnjimi močmi skuša utesiti iz blata, kamor ga je vrgla usoda, ki se upira in ki skuša rešiti svoje človeško dostojanstvo s obdajajočim odklanjanjem odhajajočih ga resničnosti, in končno še niz ljudi, ki vsak po svoje to resničnost prenašajo.

To rezko, nenavadno, razgibano in živčno vdanje, je je bilo za naše igralce mnogo ugodnejše kot stilizirano in precizično ozračje drugega dejanja Pohujšanje iz doline šentflorjanske. Anton Homar kot nadp. Wolfer je svojo vlogo zelo dobro odigral; mehin pa, da njegovi kreaciji v bodoče ne bi škodila razločnejša in preciznejša dikcija pa tudi nekoliko manj hrupnosti, saj se da surovost pokazati tudi drugače. Kot

celota pa je njegova podoba kljub izredni težini teksta vplivala na gledalce kot živa in resnična. Tudi ostali igralci so ustvarili prepričljive like, zlasti Anton Terpin v vlogi Horvata, ki bi mu morda lahko očitali le nekoliko preveč vihravosti v kretnjah, izmed stranskih vlog pa Franček Trefalt kot nadporočnik Agramer Puba in Slavko Belak kot praporščak Simunič. Sele ta del nam je pokazal sposobnost študentov igralscev v pravi luči, ne pod spo-

uprižrjenimi odločno na zadnje mesto.

Monologi so sestavljeni iz niza petih gozdbic s hudo obrabljeno sentimentalno romantično vsebino, ki ponekod spominja že na vicinarško šmiro. Te vsebine sodar avtor ne jemlje čisto resno ter jo ironizira, kljub temu pa se ne dvigne nad njo, temveč ostane ta vsebina še vedno njegova lastna. Niti je ne kritizira, niti ne odklanja, temveč se ji ne eni strani nekako dobrodušno posmehu-

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA OPERA

V petek, 21. maja 1954
Dramski večer študentov Akademije za igralsko umetnost v okviru študentskega festivala

Pohujšanje v dolini šentflorjanski

II. dejanje
V TABORIŠČU

MONOLOGI

Stolpina ob 19.30	Zalopka ob 20	Koncert ob 22
Prvi del: 19.30 - 20.15 Drugi del: 20.15 - 21.00 Tretji del: 21.00 - 21.45	Prvi del: 20.15 - 21.00 Drugi del: 21.00 - 21.45 Tretji del: 21.45 - 22.30	Prvi del: 22.15 - 22.45 Drugi del: 22.45 - 23.15 Tretji del: 23.15 - 23.45

sojeno in tradicionalno masko, temveč take, kakršni v resnici pa so. Višek tega večerja pomeni vsekakor zadnji del sporeda, Costeaujevi Monologi, vendar samo igralski, po svoji vsebini in in umetniški vrednosti pa sodi to delo med vsemi tremi

je, na drugi pa se je vedno krčevito oklepa. Najboljše je še prvi monolog »Izgubil sem jo«, iz katerega veje pozicija in nežnost, nato pa se stopnjuje preko desetobesednega govoritja, ki je v neki meri duhovito in paradoksn, četudi na zelo nežen in prozoren način, preko zgodbe o strahovih ter snubljenja mladega slikarja do svojega vlička, kjer imamo vse na kupu: ljubečo, toda varano ženo, brezsrčnega in sovražnega moža, obup, trpljenje, bolezen in končno še samomor. Vse to je precej medla in metuljkasta poezija brez vsakršne teže, pomena ali smisla.

Igralci so to snov vzeli in obravnavali povsem resno, brez prizvoka ironije, in to je iz pedagoških ozirov tudi prav. Ironizacija samega sebe, ki ne sme nikdar preiti neke določene in skoro neopazne meje in kakršno smo imeli priliko videti v kreacijah Nablocke in Počkajev v Salacourjevem delu »Tak kakor vsi«, je še za igralca močnega formata velik problem. Če jih ne vodi precizen notranji občutek za pravo mero, njihova prizadevanja navadno ne rode zaželenega uspeha. Temu so se študentje igralske akademije uspešno izognili. Ačim je bil Franček Trefalt v svoji prvivlogi Petra preokoren in jo je vzel preveč enostavno, pa je v svojem monologu »Izgubil sem jo« zelo nežno odigral vlogo zaljubljenega in pesniškega mladčnika, ki s prisrčnim in naravnim zanosom pripoveduje zgodovino svoje cvetlične ljubezni. Prav tako nas je zadovoljila igra Antona Terpina, Aleksandra Krošlja in Antona Homarja v naslednjih treh monogijah. Terpin je pokazal, da se zna življati v različnih značajih in da dobro obvlada igralsko tehniko; Krošlja igra temeljni bolj na notranji emotivnosti in začemerja vnanje efekte, dočim nas je Homar še bolj kot Terpin presenetil v povsem različni kreaciji kot pa nam jo je prikazal v prejšnjem delu. Največji uspeh pa je nedvomno dosegla Jelica Siardova v zadnjem monologu. Zaljubljenost in varano žensko je odlično podala z vso notranjo čustveno napetostjo, ki taki vlogi pripada. Če k temu pristejemo še to, da je bila tudi povsem naravna in ni pretiravala, čeprav vloga sama naravnost zavaja v šmiro, potem moramo zaključiti, da je bila njena igra najuspešnejša v tem uspešnem večeru.

Kajti večer študentov Akademije za igralsko umetnost je bil v resnici uspešen. Poleg njihove igrane nam je zelo ugajala gladko tekoča, živahna in domiselnost tistega Mileta Koruna »V taborišču« in še bolj Mirča Kraglja v »Monogijah«, kjer je ta pokazal veliko iznajdljivosti, pestrosti in adekvatnosti temu komornemu delu. Tudi scena Mileta Koruna je bila preprosta, originalna in kljub svoji skromnosti zelo plastična. Tako so naši študentje — igralci s tem svojim nastopom pokazali tolikšno mero znanja in tolikšno pripravljenosti za resno delo, da jim k njihovemu uspehu lahko iskreno čestitamo.

Naš APZ med nastopom

APZ - zbor naše Univerze

Kaj delajo?

Osrednja naloga našega študentskega pevskega zbora — pripoveduje prof. Radovan Gobec — je v svoji formulaciji kaj preprosta: nadaljevati tradicijo Maroltove zamisli — harmonizirati še ne odkrito ali že

pravi pot. Pravzaprav smo prepotovali že lep košček naše zemlje — nadaljuje profesor Radovan Gobec. Celovec, Koper, Kranj, Dobropolje, Ribnica, Kočevje, Murska Sobota. Vsi ti kraji so nas že videli. Povabljeni smo tudi v Trst.

Disciplina je pa takšna, kot nikjer drugje! — Profesor Go-

Naš APZ med gostovanjem

pozabljeno bogastvo naše narodne pesmi in ga posredovati ne le mestni koncertni publiki, ampak predvsem našemu ljudstvu samemu. Temu osrednjemu namenu in pravi vsebini dela študentskega zbora ustreza tudi okvir: izrazito stilni koncerti. Večer Treh ohceti, večer Jugoslovenskih ohceti, koncert Slovenskih balad — uspehi del privedev nam kažejo, da gremo po

bec hudomušno umolknje. — Namreč slaba! Vodil sem že rudarske, obrtniške, delavske pevске zборе. Toda z inteligentno je najtežje. — No, pri tem se mu vidi, da ima rad svoje dekleta in fante, sploh pa: ali bi mogel takšen uspeh našega APZ brez prisrčnega tovariškega in zato tembolj plodnega odnosa med zborom in njegovim vodjo?

Koncert slušateljev Akademije za glasbo

Skladbe prvga dela so se razlikovale po razločnosti instrumentacijah. Od klavirskih skladb je bila najbolj sprejemljiva Sonatina Samota Vremšaka, ki jo odlikuje velika

KONCERT

slušateljev Akademije za glasbo

SPORED:
1. Sona Petrank Sonatina za klavir Sonata za klavir Sonata za klavir
2. Sona Petrank Sonata za klavir Sonata za klavir
3. In Puh Sonata za klavir Sonata za klavir
4. Sona Dobner Sonata za klavir Sonata za klavir
5. Sona Petrank Sonata za klavir Sonata za klavir
6. Sona Petrank Sonata za klavir Sonata za klavir
7. Sona Petrank Sonata za klavir Sonata za klavir
8. Sona Petrank Sonata za klavir Sonata za klavir

tina. Dobro je pel Janez Triller. Sonata za fagot in klavir Iva Petriča po mnenju večine poslušalcev ne sodi med najboljše stvari. Kompozicija po svojih barvnih efektnih ni posebno bogata. Izvedba je bila dobra, posebno fagotist Černe je tu pokazal vse svoje odlike. Nekoliko premočan pa je bil klavir, ki je sonato pojmovalo preveč pianistično in je včasih skoraj preglasil fagotista. To velja v prejšnji meri za vse spremljave tega sicer najbolj talentiranega pianista. Najboljša točka in sicer po izvedbi, kakor tudi po svoji kompozicijski plati je bila na besedilo Srečka Kosovele Ne, jaz nočem se umreti. Skladba je po umetniški strani popolnoma adekvatna besedilu. Inerpretacija Dane Ročnikove pa je bila izvrstna. Ostale dve pesmi istega komponista nista tako uspešni. Marjan Fajdiga se nam je predstavil ne le kot odlični

pianist, ampak tudi kot solter. Njegovim klavirskim delom se pozna večša roka človeka, ki dobro pozna klavirsko tehniko izražanja. Vendar se mi zdi, da je Fajdiga dosti večji pianist kot komponist. Drugi del koncerta je bil izpolnjen z deli domačih in tujih avtorjev. Tu so se pravzaprav predstavili naši študentje samo kot reproduktivni umetniki. Sopranistka Jasna Sfiligoj je pela sicer malce tremitrano, ampak lepo in predvsem čisto. Rok Klopič, ki je naš publiki že dobro znan, je pokazal kljub majhnim spodsrljajem tehnične značaja, vse odlike. Isto velja za pianistko Diko Rancigaj, ki pa bi morda morala igrati bolj čustveno in ne s takim poudarkom na tehniki. Janez Triller je zapel arijo kneza Igorja. Za to junakovo arijo je njegov bariton preveč liričnega značaja — man

spretnost v oblikovanju in v zvočni barvitosti. Zlasti drugi stavek, ki je bil pretežno elegične vsebine, nam je dal slutiti bodočega komponista, ki bo morda prešel naše meje. Sonatina je pisana v modernem stilu in morda kaže namonitev na moderne francoške komponiste. I. izvedba je bila na zelo dostojni višini, kar gre predvsem na račun izvrstnega pianista Leaona Engelmana. Druga točka je bila samospev »Bolest« istega skladatelja. Tu je Vremšak pokazal določen smisel za solapevske skladbe, vendar stvar ni bila tako posrečena kot Sona-

Pred koncertom v garderobi

Naše kulturne stvaritve družbi

In naši z glasbene?

Pravzaprav je bil na njihovem koncertu zanimiv prvi del — skladbe štirih studentov komponistov. Počel nam je prerez dela celotnega kompozicijskega oddelka Akademije za glasbo.

Za Iva Petriča je značilen nategel razvoj k ekstremnim sodobnim smerem. Izšel je iz romantike, odkoder se je kmalu preko impresionizma povzpeli v tako imenovano novo stvarnost — kvartnih harmonij. Piše samo instrumentalno glasbo. Karaktere-

nepreduje zmerno, zato pa temeljito. Piše samospeve in zbere na tekst svojega kraškega rojaka Srečka Kosovega. Srebotnjakove skladbe so peli ob letošnji svečani proslavi 50. letnice Kosoveleovega rojstva v Filharmoniji. Zelo dober samospev »Ne, jaz nočem se umreti je doživel že večkratno priznanje — tudi na zagrebškem festivalu. Njegova sonatina za klavir je popolnoma v sodobnem slogu kvartnih harmonij.

Marjan Fajdiga dosledno teži za sodobnim izrazom svojih skladb. Če smo pri Petriču omenili težnjo k velikim oblikam, moramo pri Fajdigi poudariti smisel za male forme, kjer se slog lažje izčisti. Zato je razumljivo, da je komponiranje malih form v skladu z njegovim prizadevanjem za klavir. Tako je napisal suite in passacaglio za klavir, 6 minut in vrsto kratkih klavirskih skladb (4 skladbe za klavir je uspešno izvajal na zagrebškem festivalu); poleg tega je napisal pihalni trio in pihalni kvartet.

Nazadnje še drobna opazka tistim, ki še mislijo, da se glasba po romantiki in klasiki ne more več doživljati in doživeto ustvarjati — in pri tem mislijo na njeno sušitino vsebino: Na zagrebškem festivalu so ob Srebotnjakovih Samospevih in Petričevi sonati kritiki pripomnili, da vsebujejo menda precej čustvenosti.

Aljoz srebotnjak je doslej komponiral največ vokalno glasbo. V svojem ustvarjanju ristično je njegovo nagnjenje k velikim (sonatnim) formam. Dosedanje delo obsega: Sonato za čelo in klavir, 2 klavirska tria, sonato za violino in klavir (izvajano na zagrebškem Festivalu treh akademij, februarja 1954), pihalni kvintet, sonato za fagot in klavir, ter koncert za violino in orkester. Mimogrede: napisal je tudi scensko glasbo za Aristofanovo Lisistrato in Grumov Dogodek v mestu Gogi.

Komponisti

skopih besedah o njih njihov kolega Bezić Jerko?

Samo Vrenšak — Njegovo delo: več samospevov, solospjev z orkestrom, spevi za moške in mešane zbere, variacije, slika in sonatina za klavir, fantazija za violino in klavir ter passacaglio za orgle nam pokaže — če ga motrimo v njegovem razvoju — da je njevo stilno in izrazno izhodišče pozna romantika. Vendar — so naši mladi umetniki letos prvič razstavili izven internega kroga šole. Nedvomno:

O likovnih umetnikih

PREDVSEM...

...navada, da se na naši visoki umetniški šoli, Akademiji za upodabljajočo umetnost, na koncu šolskega leta položi obračun, je že običajna. Vendar — so naši mladi umetniki letos prvič razstavili izven internega kroga šole. Nedvomno:

Kljub pomanjkanju dobrih barv...

kdor bi v razstavljenih delih gledal predvsem ali celo samo osebne uspehe avtorjev študentov, bi šel mimo cilja. Vrednotiti razstavljenega dela je opravilo le s stališča, da so rezultat resnega prizadevanja in hotenja obvladati ono osnovno znanje, na podlagi katerega je šele mogoče ustvariti samostojno umetniško delo.

Mimogrede — misli gledalca

Knez Janez...: v risbi, ki temelji na renesančnih vzorih, torej, ki je suverena oblikovalka in ne le podrejena nuja predloga za poznejše barvne nanose, je uspel — zlasti v ploskovnem bočanju risane glave.

Golla...: Kvalitetna grafika je brez dobre risbe nemogoča; to je jasno. V litografiji Maribor pomači pa je posegel Golla že v drug svet — na področje slikarstva. Igra svetlobe in sence nam zbudi vtis, da so močno osvetljene hiše v ozadju, — kot barvno občutene — tonsko različne; dolge sence povezujejo kompozicijo; mreža svetlobnih in senčnih žarkov vzbuja vtis ustvaritve v luminističnem stilu.

Rogelj Albin: Spomin na zimo. Kar so na Golljevi kompoziciji povezali žarki in sence, so tu uredile elegantne linije smuč. List spominja po tehničnem prijemu (ne mislim na jedkanico, temveč na način stilizacije) na Melito Vovkovo in morda še dalje na Grosza. Razveseli nas pojav športne motivike.

Bernik: Ob pogledu na mlado dekletce (Večerna izdaja), ki se je vsa berna in drobna obrnila ob razobešenih časnikih na nas, se zamislimo. Mar ni tudi človek podoben dvakrat prodanemu listu? Kdo bo pokupil časnike? Kdo bo bral v dekličkih očeh njene misli in čustva? Pomislili smo na njeno življenje — in to je bil tudi Bernikov namen. V listu Mrtve ptice nam govori predvsem s kompozicijo. Težko vise mrtve živali z iztegnjenimi vratovi, mednje je v kontrast postavljena deklica z rahlo nagnjeno glavo. Vodoravna položena roka zaključuje ves sestav.

Svoj način pojmovanja predmeta v grafičnem smislu je pokazal Maček France z listom V višavah. Pogled proti nebu je objel vrhove smrek in se umiril ob lebdečih pticah v višavi. Življenje se je pognalo in se umiri šele ob lepem, toda prenekateri smreka se zlomi v viharju. V listih iz Istre pa je viden vpliv Spacalovih lesorezov, Maček ne doseže tako močnega izraza. Sele ob Pirnaiovi Ljubljani se zavemo, da manjka na celotni razstavi krajina. V snovi, ki je tako močno zastopana v našem slikarstvu — samo pomislimo na impresioniste — niso pokazali študentje z naše akademije prav nič. Morda je to odraz gmotnega stanja študentov. S potovanji in ekskurzijami bi bilo mnogo pomagano. Toda denar?

Akt, portret in tihožitja so glavni motivi slikarskega in kiparskega dela razstave. Mavee Aeo je v olju Mož s tihožitjem pokazal smotrno kompozicijo likov, jih barvno povezal in po-

Morda nas bo motilo neko impresionistično občutje, ki veje iz slike. Delo je verno zrcalo svojega liričnega avtorja.

Ob slikarjih le še to: prepričan sem, da je realističen način pri obravnavi slikarske problematike, ki se nudi študentu na akademiji, pravičen in nujen. Nisem fanatičen pristaš realizma, res pa je, da brez znanja v slikarstvu ne gre. Komur so efekti dragocenejši od resnega dela bo lahko z mirnim srcem odklonil mojstra-iskalca, kakršni je n. pr. Gabrijel Stupica. Te besede niso bile namenjene niti Mavcu in ne Berniku, tudi drugim razstavljalcem ne. Namenjene so bile ljudem, ki so razstavljenega dela gledali in tožili nad majhno barvno lestvico, neizrazitimi toni in podoben.

Skulpture petih avtorjev poživljajo prostor in dajejo razstavi bolj reprezentativen izraz. Prijubljen predmet oblikovanja je našla v otroških glavicah talentirana kiparka Tereza Heider. Kip Klemen kaže vse odlike

Tako nastajajo grafike tov. Golle

stavil v realen prostor. Nek prsten ton barve daje značilnost vsej sliki. Nasproti visi Bernikov Rdeči kvadrat. Delo kaže smel potkus svobodnejšega izražanja. Rdeči kvadrat in nevturalna ozadje sta v nešteti barvnih odtinkih tako prefinjeno povedana, da je precej velika ploskev ozadja polna in izrazna, čeprav ni ne predmetov in ne figur. Vujovića Portret dame kaže resno slikarsko znanje predvsem v barvi. Pritegne nas tudi izraznost Fuggerjevega Portreta.

dobre portretne plastike. Res je, da je dečko že kot model dobro izbran, a izraz prezgodnje starosti, ki je na kipu viden, je delo kiparke. Tudi Sajovic je v glavi Irene, klesane iz kamna, skušal podati bolj svojo predstav kot pa veren odraz modela. Manj mu je to uspelo na Hermelino, ki je nehoti dobil močan dekorativen prizvok. Jarmova Deklica z brisačo, ki je mimogrede povedano, že odrasla dekličkim letom, dobro zastopa študij akta na akademiji.

Za zaključek festivalskih prireditvev je bil 23. V. v Studentski menzi prvi plesni turnir študentov pod vodstvom tov. Simončiča. Prvo mesto v B razredu sta zasedla Modic Sonja in Modic Samo, oba člana APK — Na sliki prizor s turnirja

Tako je minil zadnji teden

Radovan Gobec

Prizor iz Križevce drame »V taborišču«

Z literarnega večera

Slavko Belak v Pohujšanju

APZ na gostovanju v Murski Soboti

Lovrenčić pri delu

O eni izmed naših literarnih orientacij

Ob zagrebški reviji »Krugovi«

Ni naš namen, da bi izključno informativno ali informativno-kritično prikazali kulturno in umetniško ustvarjanje cele generacije mladih (če ostane pri tem neizbežnem terminu) v enem od naših centrov kulturno-umetniškega življenja. Tak prikaz bi v tem primeru nujno moral registrirati sorazmerno veliko število imen (Krugovi izhajajo že 3 leta) novih talentov, ki so se afirmirali, pesnikov, prozajstov in esejistov: ker jih je lepo število, bi bilo to v tem kratkem članku nemogoče. Prvenstveno bi bilo treba govoriti o določeni fiziognomiji, ki jo je morda časopis dobil v slepo razpuščenem ali zavestnem stremeljenju, o realizaciji in nerealizaciji, o resničnem in lažnivem, o čustvu in doživljanju...

Revija »Krugovi« je začela izhajati pred 3 leti. Pojavila se je v prelomni dobi, ko smo se osvobajali od šablon in shem sovjetske teorije in prakse na vseh področjih družbenega in kulturnega življenja. Prodor zadhodne literature predstavlja vsak način osvoboditve po sovjetski monotoniji. Odkrivajo se nova imena, prostori in kvalitete. Odkrivajo se tudi že davno odkrite stvari; kajti mlada generacija je že precej časa preživela pod vplivom neke sterilne dogme in na besedo ne veruje nikomur več. Novi prostori in nove možnosti za spoznavanja in izživljanja. Odkrivajo se Lotreamon, Apollinaire, Beaudelaire, Rilke in Proust, Joyce, Dos Passos, Hemingway, Faulkner.

»Krugovi« so na vsak način potrebno list, pred-

stavljenja možnost, da se izžive stremeljenja in težnje mlade generacije, možnost, da misli talentirani ustvarjajo; kajti čutijo, da morejo in morajo ustvariti nekaj povsem novega, svojega, specifičnega. Afirmirali so se novi talenti: spomimo se — poleg ostalih — samo Vladka Pavletiča, Miroslava Madjera, Irene Vrkljan, Zlatka Tomičića. Afirmirali so se v glavnem pesniki. Osnovna poteza njihove poezije je refleksivnost ali — kakor so to karakterizirali v neki svoji številki Književnih novin: »Za hrvatske pesnike je značilno uporno in dosledno stremeljenje, da bi našli vzroke dogajanja, da poslušajo razgovor stvari, da pradro v njihovo globino in globino skrivnosti življenja, v njegove bolečine.«

Prozne priloge v časopisu so v primeri s poezijo, ki je nedvomno kvalitetna, občutno slabše. Proza nujno zahteva fiksijsko nekega objektivnega materiala, ne dopušča toliko svobode ustvarjalcu pri begu v njegov, izrazito njegov svet; in zdi se mi, da ravno to predstavlja preizkusni kamen — preizkusno, ali se more ustvarjati in kaj se more ustvariti samo z osvoboditvijo neklih formalnih prilagoditev sodobnemu izrazu. Mar ni nevarnosti, da se ta forma usmeri tudi na krivo pot, če za delom ustvarjalca ni resničnega doživljanja, doživljanja, ki bi bil kot tak spoznan in oblikovan? Oglejmo si samo priloge iz na primer zadnjih števil: Novele in pripovedke, ni obsočne, ni kazni. Violina, Ljubezen in gaju itd. Brez ozira na to, ali so njihove teme vzete iz periode druge sve-

točne vojne, partizanstva (razmeroma malo) ali sodobnega življenja (motivi osamljene eksistence, penzionisti in blodnice, vprašanje vesti), se dogajanje odvija v nekem nedoločenem prostoru in času: vse te zgodbe kronično bolujejo v brezčasnem prostoru, vakuumu, kjer osebnosti v svojih htenjih, razmišljanjih in odnosih čustvujejo in se vedejo kakor somnambulist.

Od Hemingwaya in Dos Passosa, kot dveh vzornikov, ni ostalo v teh stvareh nič, razen bolj ali manj uspelega obvladavanja formalne strani modernega izraza. Svet in dogajanje, čas in ljudi, skušajo avtorji doživljati z istega aspekta — z njegovega aspekta, a ne iz neposrednega odnosa umetnika do življenja. To ne pomeni nikakršne obsodbe, vendar pomeni, da je treba dati stvarim njihovo pravo ime in mesto: to so v glavnem eksperimenti in nikakršne stvaritve. In kakor hitro se poskuša iti iz tega aspekta, iz te faze direktno, samostojno pot, pa bodi to z nekim nasilnim prebijanjem ali popolnoma razpuščenim predajanjem stihij čustev in doživljanja, tečaj vodi to samo v goli brezskrbni racionalizem, ki ni ni doživljen kot tak v stvarnosti, pač pa samo misli, da je doživljen, oziroma hoče, da je doživljen.

Vidi se, da te težnje, to predajanje iracionalnosti, ni prineslo nikakršnih resnih rezultatov. Miroslav Fehsel, eden izmed talentiranih kritikov, je objavil niz člankov, v katerih poskuša analizirati fenomen umetniškega ustvarjanja s stališča trenutnih potreb. Povsem

pravilno postavlja v prvo vrsto, kot neobhoden pogoj današnje umetnosti, spoznanje, objektivno in nedvoumno spoznanje. Navedimo nekoliko dobrih formulacij iz njegovih razmišljanj. O razmerju med poezijo in lirskim doživljanjem pravi: Poezija ni v lirskem doživljanju, ni v njegovih verbalizacijah; ampak v verbalizaciji onega, kar je pesnik v njem in o njem spoznal. Na drugem mestu pravi o nevarnosti predajanja biološkemu in nagonškemu: Glorifikacija biološkega ni specifična samo za fašizem, ampak za naš vek sploh — v toliko, v kolikar naša doba sploh tendira proti njemu. Sodobni poeti niso fašisti po ideološki orientaciji; to so po duhovni strukturi, ki v fašistične strukture duha nastaja tako hitlerizem, kakor narodnjaštvo. Rešitev pred klicem pragoda je danes samo v povečani intenzivnosti spoznavanja. Verujem, da je edina pot literature, ki hoče in ki pretendira, da se naziva naša sodobna literatura: pot spoznavanja, pot hrabrosti spoznavanja, čim objektivnejša vsebina in šele s tem dejansko tudi sodobna forma, sodobno oblikovanje. Ta hrabrost spoznavanja, hrabrost umetnika, da gleda naravnost na probleme, naravnost in kritično, ne bo ležala na liniji malomeščanske mentalitete, ki ustvarja svoj svet in se zapira vanj kakor v začarani krog, kjer se več ne živi, ampak samo vegetira; niti na liniji meščanske mentalitete, ki se v glavnem ravna po shemi: režimski ali nerezimski, liberalizem ali konservativizem. Kajti jugoslovanska stvarnost ni režim niti ne želi, da bi to bila; ona že zdavnaj prehaja ta pojem. G. M.

Janez Menart: Ljubezen

Ljubezen moja je kot bled, plašljiv otrok, kakor tepen otrok ljubezen moja je.

Nekoč pa vendar bo vsa druga, kot je zdaj, kot razcveteni maj ljubezen moja bo.

In stihih bolečin in žaljenih dobrot tedaj utro si pot do tujih bolečin.

In v srcih šel bom v svet kot dobra bit ljudi, kot dobra vest ljudi bom v sto smerah šel v svet

In ko bo najbolj tih najbolj tenak dvospev, ljubimec vanj bo vplet moj polotočni stih.

In mehki njen poljub, njegov mehak objem, bo tudi moj objem, bo tudi moj poljub.

In zmerom lep in mlad brez konca snubil bom, brez konca ljubljen bom, ves svež in lep in mlad.

Pa naj ljubezen je kot bled, plašljiv otrok, kakor tepen otrok, ljubezen vendar — je

Ob sporednih jugoslovanske kinoteke

Zelo dobra, četudi komercialno najbrž ne najuspešnejša, misel, je predvajanje vrste filmov iz začetkov in prve klasične dobe filma. Gledalec, ki mu ni samo za Stewarta Grangerja in Roberta Taylorja, bo v teh večerih lahko našel zelo verno podobo prejšnjih časov nemega in zvočnega filma, kar mu pa spet služi za boljše in pravičnejše ocenjevanje sodobnih ustvaritev. Posebno t. g. spored se nam obeta sedaj, ko je francoska kinoteka prepustila jugoslovanski v predvajanje triindeset sporedov z najboljšimi in najslavnejšimi filmi iz vseh epoh francoskega filma. Lahko bi omenili samo eno pomninkljivost, ki pa je dovolj velika in obeta v prihodnosti zmanjšati število gledalcev na minimum, to je odsotnost slovenskega prevoda, bodisi da bi bil v običajni obliki podnaslavljanja, sli pa, če to iz tehničnih razlogov ni mogoče, v istočasnem prevajanju skozi ojačevalce — tako kot je bilo to pri filmu Povest o Minni-Verjevih. Ta možnost pa je bila uporabljena samo enkrat, verjetno iz vzroka, ker je nekateri, ki originalni jezik obvladajo, motila. Toda to ne bi smel biti kriterij; mogoče tiste ki znajo jezik, res nekoliko moti — toda zato tistim, ki ga niso večši, zelo mnogo pomaga in če tega ni, izgubi film zanje pol smisla.

V početku smo videli dva ruska filma iz zgodnjih let: Generalna linija slavnega režiserja Eisensteina in Tih Don Olga Preobraženske. Prvi nem, drugi ozvočen, prvi starejši, drugi mlajši, in prvi nedvomno precej boljši kot drugi. Eisensteinova Generalna linija ni film v našem sedanjem smislu pojma — tako ne, kot ni bil njegov najslavnejši film Križarka Potemkin. Danes se je film v resnici približal v nekem smislu literarnim tvorbam, četudi vsebuje poleg tega nedvomno tudi glasbene elemente. Vendar sta beseda in za njo skripti literarni misel prevladala, zato — mimogrede rečeno — tudi ni več prav, da omenjamo kot tvorce filmov samo režiserje, scenariste pa enostavno izpuščamo, saj je to ustrezalo nekdanjim dejstvom nemega in prvega zvočnega filma, danes pa nikakor ne več in je scenaristični del delo, ki je v sedanjem smislu bolj pomembno od režiserjevega. V tem smislu je tudi film Tih Don, ki je v svoji najboljši dosegli: Težka leta, Poljaci in lopovi, Za dva solda nade, Cudež v Milanu in drugih prav gotovo učenci tega mojstra filmske umetnosti. Tih don je mnogo manj čist film, saj se mora specifična filmskost družiti z literarno predlogo in to ne vpliva tako kot sedaj, ko se je ta sinteza že posrečila, ampak nas prej opozarja na heterogenost in notranji ekletičizem filma, vendar mu vseh kvaliteta s tem seveda ne moremo odrekat.

Manj nas je navdušil Pabstov Don Kihot. Delan sicer že v moderni tehniki, z dobrim t. g. trakom in dobrim zvočnim zapisom, predstavlja od najboljšega pevca svoje dobe, nas pa vendar pušča zelo hladne, kajti skoraj da ne gre dalj od beleženja nekkih dejstev, od mehničnega sestavljanja teh dejstev in ne more teh elementov združiti v notranje enotno celoto. Temu je po svoje pripomogla tudi povsem neumetniška in komercialno atraktivna potreba, da Saljapin na toliko in toliko časa pokaže svoj glas, zato so njegove arije, četudi prekrasno zapete, vendarle samo motile. Tako ta film še zdaleč ni mogel dostojno ponazoriti Cervantesovega romana, ampak je bil prej precej dolgočasna melodrama.

Cukurova ameriška režija Róméa in Julije z Leslie Howardom in Normo Shearer v glavnih vlogah prav tako ni bila originalni predlogi posebno blizu. Režija je bila sicer močnejša, zelo spretna in tehnično dovršena, toda z več fantazije in konceptualnosti, ki je v sedanjem smislu bolj pomembna od režiserjevega. V tem smislu je tudi film Tih Don, ki je v svoji najboljši dosegli: Težka leta, Poljaci in lopovi, Za dva solda nade, Cudež v Milanu in drugih prav gotovo učenci tega mojstra filmske umetnosti.

je v njem ves Clair: prikazuje osamelost ljudi, ki pa ni nikoli pretirana osamelost, ampak vedno znova najde povezavo s soljudmi; nesreča v ljubezni in sprejemanje te nesreče kot naravnega in nujnega toka stvari, življenje je bedno, revno, nepreračunljivo in nezakonito in je vendar vredno življenja, polno poetičnosti in smisla. Ta človeška skromnost in to ožono druženje ironije z ljubeznijo, vere z nevero, optimizma s pesimizmom nam spet vsem lahko poleg estetske veljave odkrivata tudi povsem praktične pobude za lastno življenje. Člavori: ljudje trpe, toda nihče se ne utaja pri v smiselnosti do samega sebe, nihče ne jemlje tega za svojo zaslugo, nihče enostavno ne meri soljudi s svojimi čustvenimi in pristranskimi merili, ampak vsakdo hodi svojo lastno pot, ne glede na kogarkoli. Tu se lahko učimo tako strpnosti kot skromnosti in treznosti in kljub temu, da imata tudi te dve karakteristiki upravičeno svojo negativno dopolnilo — kot pač vsaka sodba na tem svet — da strpnost povzroča dezintereso za sočloveka in da treznost povzroča hlad do sočloveka, sta vendar tako, da bi na naš pretiran in mnogokrat svojevoljen interes za sočloveka in našo pretirano čustvovanje do samega sebe vplivali kot nujno potreben balzam.

Ti sporedi Jugoslovanske kinoteke po estetskem in moralnem vrednotenju sicer niso vsi najboljše, vendar pa so vsi resni in imajo resne pretenzije. Zato pomenujemo tudi prepotreben protitež vsakodnevnih smrti, ki nas v običajnih sporedih kur zasipava. AS

Na literarnem večeru

Dve knjigi Miška Kranjca

Po daljšem času se je pisatelj Miško Kranjec oglašil kar z dvema knjigama. Kljub temu, da sta v osnovi med seboj povsem različni, tvorita vendarle nekakšno celoto. Prva imel sem jih rada, je obračun z mladostjo, druga je glasovno odlična in obenem nekakšen zanosen credo — »Nekoč bo lepše. V prvi je iz odnosa do lastne mladosti pisatelj poizkušal ustvariti vrsto podob iz kmečkega življenja, ki naj bi jih prevladovalo poetično vzdušje preproste, mirne in oddaljene vauške idile. Na videz imajo te novele — pravzaprav zgodbe — v katerih se nič ne zgodi, povsem drugačno problemsko ozadje kot roman »Nekoč bo lepše. Vendar sta si obe knjigi v mnogočem podobni. K njih notranji sorodnosti se bomo poježe nekoliko podrobneje analizirali.

Knjiga o mladosti in ljudeh, ob katerih je pisatelj živel zornata leta svojega življenja, ima simboličen naslov — »Imel sem jih rada. Ni težko uganiti, da meni s tem prav one ljudi, katerim je že zdavnaj odpustil vse krivice in slabe lastnosti, ljudi, ki so ostali v njegovem spominu živi s svojimi deli ne glede na to, kakšna so pravzaprav ta dejanja bila. Vse, kar se je zgodilo, je že tako odmrsknjeno od njegovega neposrednega čustvenega doživljanja, da je nad vsem doživeti suveren, oz. avtorsko to znanj samo še neka imantirana dejstva iz preteklosti. Sodeč po notranji strukturi teh dejstev, se je pred pisateljevim očmi izkristalizirala neka izpremenjena, lepša podoba nedenskih festivalov v Smederevski Palanki, Zrenjaninu in Kosovski Mitrovici.

Najvažnejša manifestacija letošnjega festivala je bila vsekakor tradicionalna zdravstvena anketa medicincev in farmaceutov, v kateri je sodelovalo 2000 študentov. Likovniki so razstavljal grafična dela. Glasbena akademija je nastopila v Zagrebu, dočim so se ekonomisti s svojim festivalnim programom napotili v Skoplje. V športu so bolj važne prireditve: prvenstvo v košarki, odbojki, namiznem tenisu, izleti planincev, tekmovanje v plavanju in veslaški regata.

Dramska skupina osrednjega študentskega kulturno umetniškega društva je postavila na oder uspešno predstavo »Prepir v Mirgorodu«, pevski zbor ekonomske fakultete pa je naštudiral nekaj težjih skladb.

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE Urednik Primož Kozak, študent filozofije. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Miklošičeva cesta 5a. — Letna naročnina 200 din. polletna 105 din. četrtletna 53 din. — Izhaja vsak drugi petek. — Tisk tiskarne »Slovenskega poročevalca«. — Rokopisno ne vračamo. — Naročnino nakazujte na tekoči račun NB 806-T-841.

Ciril Zlobec: Eno življenje

Pravijo: eno življenje, ena pot do konca dni.

Jaz pravim: ko ti si res ti in jaz sem res jaz, tak tuj, tak daleč sva si kot pol dne in pol noč.

Pravijo: eno življenje... Da, le ko eden omaga, truden, ubit — ne več potne — večerni mrak, ne več polnoč — jutranji svit. Da, le ko eden omaga in je drugi še ves šibak.

Pravijo: ena ljubezen, eno življenje, ena pot, mirna smrt in skupen grob.

A jaz pravim: dvoje ljubezni, dvoje življenj, dvoje poti in mnoaa — gorja in tegob!

Pesniki Menart, Zlobec in Kovič

Kakšna sreča, da je človek španec in razbija izložbena okna

»Dvoje najboljših stvari se lahko pripetijo modernemu slikarju: prva, da je Španec, in druga, da se piše Dali. Obe sta se pripetile meni.« Tako je napisal Dali lastnoročno leta 1941, potem, ko je bil star 37 let. Čeprav veliko ljudi gleda nanj z odporom, posemehom in začudenjem, je pa zapadu njegovo ime še vedno v modi. Prav sedaj razstavlja v Rimu svoje slike ob podpori rimske vlade in aristokracije, kar meče na njegovo, že tako problematično osebnost, še bolj sumljivo luč.

Rojen je bil v bližini Barcelone, kot notarjev sin, in kasneje je obiskoval umetnostno akademijo v Madridu, odkoder so ga navezavane izključili zaradi ekstravagančnega vedenja. Ze od rane mladosti je kazal izbruh histerične jeze proti svojim sošolcem, ko pa je leta 1939 razstavljal v elegantnih prostorih Bonwit Tellerja v USA, je prekoslil samega sebe. Dali je zameril nekatero izpremembo na razstavi, ki so jih naredili brez njegove vednosti, in v svoji jezi hotel razbiti kov opreme, po nesreči izgubil ravnotežje in zgrmel skozi izložbeno okno na cesto. »Posiljevalec javnega menjava in »genialen, toda blazen« — to so

komentarji k njegovi razstavi v Rimu, nakar odgovarja on sam: »Edina razlika med menoj in blaznežem je ta, da nisem blazen.«

Dali je v Parizu vodil revolto proti abstraktni umetnosti...

Karkoli si že mislilo o njem, ko pravijo, da uničuje velik talent na nesmiselnih, mi vendar priznavajo izredno lahкотnost pri obvladavanju slikarske tehnike in občutje za barvo. Nekatera njegova dela so tako ostrina in precizna, kot na roko naslikana fotografija. Nikogar ni, da bi mu dejal, da ne zna slikati — toda to, kar slika, je vprašanje zase. Čeprav sam izjavlja, da r.še za široke mase, se mu zdi povsem naravno, da ljudje njegovih slik ne razumejo. Če mu smemo verjeti, ni njih več, boljši presenečen nad tem, kar se pojavljajo na platnu, kot slikar sam: »Jaz sam jih sprva sploh ne razumem. Tam so večsji simboli, ki jih nikoli ne morem razložiti.« Podzavest, sanjski svet na platnu in Freudove teorije; to je njegovo delovno področje. Španec je zanj pošast, kajti v sanjah so ljudje prosti, da počenja najbolj različne zločine in sanjajo stvari, ki jih čez dan z razumom priče skaj v podzavest. Ko je leta 1928 Dali prišel v Pariz, je bil sprva par let pod vplivom Picassa in se navduše-

val za kubizem in abstraktno umetnost. Toda njegova narava ni bila ustvarjena za tako umetnost. V kratkem se je odločil, da se posveti upodabljanju svojih sanj in paranočnih vizij. Postal je uradno priznan surrealist. Na tej prvi stopnji je bil še pod vplivom Italijana Giorgio de Chirica, ki je poudarjal

SLIKARJI O KATERIH GOVORIMO

globoko perspektivo, ki gledalca kar potegne v prostor; in to v času, ko so kubisti začeli opuščati tretjo dimenzijo. Od Chirica, ki je v svojih melanholičnih podobah praznih italijanskih trgov veliko bolj lirčen kot Dali, je prevzel tudi protinarnavo osvetljava, da bi tako čimbolje izrazil na platnu atmosfero halucinacij in sanj. Mama, očka je ranje! V nasprotju s kubisti in abstraktnimi slikarji, ki so svoje slike označevali s številkami, je Dali opremil svoja dela z dolgimi naslovi, ki so večkrat prav presenetljivi: Dva kosa kruha, ki izražata čustva ljubezni, ali Duh Vermeerja van Delfta, ki se lahko uporabi kot miza; Uran in melanholična atomska idila itd. Tem naslovom primerni so predmeti na platnu, narisani s pravo fotografsko toč-

nostjo: številčnice ur, ki vise kot ovnele omlate po drevmu; senca leva, ki se pr. bližuje nagemu človeku, skritemu za rjuho; gigantski ženski akti, iz katerih se da potegniti cela vrsta predalov. Nekateri n. vnapol odprti in iz njih vise rdeče cunje. Nadsje žirafe z gorečimi vratovi in drugi pro-

Salvator Dali

postane prav zaradi tega iz povsem gole pečene plaže ob morju neresečnica, sanjska, kjer je zvok zamrl in se dogajajo čudne stvari. »Revolucija v Španiji?« Ko že govorimo o Daliju in surrealizmu, ne moremo mimo del Staneta Kregarja, ki je po

Končan je študentski festival v Beogradu

Pred dnevi se je v Beogradu končal letošnji študentski festival, ki se je začel že 10. aprila s prireditvijo najboljših nastopajočih skupin z vseh fakultet in akademij. Letošnji festival beograjskih kolegov se je odvijal predvsem na fakultetah, le zaključna predstava je bila v beograjskem dramskem gledališču. Računajo, da je na raznih prireditvah, kulturno-umetniških, športnih, na predavanjih, izletih in ekskurzijah sodelovalo okrog 15.000 študentov. Razen tega bodo kmalu začeli z organizacijo štu-

Salva Vuga bere svojo prozo

Salva Vuga bere svojo prozo. Dali je v Parizu vodil revolto proti abstraktni umetnosti... Kakšna sreča, da je človek španec in razbija izložbena okna... Dali je v Parizu vodil revolto proti abstraktni umetnosti... Kakšna sreča, da je človek španec in razbija izložbena okna...

Dalije bomo videli v filmu »Uročen«

Ne ravno njega, pač pa sanjske scene, ki jih je narisal za film Alfreda Hitchcocka: Uročen z Gregory Peckom v glavni vlogi. Film obravnava psihološki problem (na hollywoodski način); kaj več o njem bo povedala naša filmska kritika. Preostane samo, da izrečemo o Daliju nekaj besed za zaključek. Njegova nevarnost je prav v lepoti in zapeljivosti nekaterih figur, ki se nenadoma spreminene v strahovite disproporcije, izrodko najbolj bolne fantazije. V USA, kjer živi od leta 1940, je zelo popularen. Ali je Dali fenomen, ki je postal slaven zaradi nenavadne tehnike, čarobne domišljije in smisla za popularnost? Ali odraža, čeprav v pretrani formi, razkrojeno psihologijo zapadnega človeka? Naj bo že karkoli, to so vprašanja, ki mučijo Zapad. Dalijeve surrealistne v slovenski likovni umetnosti ni našel plodnih tal in ga danes štejemo že v preteklost. Zupan France

Za vsaki dan,
za sonce in šport

„Solea krema“

Prvovrstni proizvod priznane tovarne

„ZLATOROG“

Pri nakupu zahtevajte prvovrstno osvežujočo „SOLEA“ kremo

TRGOVINA S TEHNIČNO ŽELEZNINO IN KOVINSKIM BLAGOM

„JEKLOTEHNA“

NA DEBELO IN DRČBVO

MARIBOR
PARTIZANSKA CESTA 34
(Prej Železnina)

se svojim dobaviteljem in odjemalcem še nadalje priporoča

ELEKTROTEHNA

TEHNIČNO TRGOVSKO PODJETJE Z ELEKTRIČNIM MATERIALOM

U P R A V A:
PARMOVA 33 - TELEFON 30-092

PRODAJNI ODDELEK:
KOTNIKOVA 12 - TELEFON 30-706

S K L A D I Š Č E:
KOTNIKOVA 12 - TELEFON 31-350

Vam nudi ves električni material domače in inozemske proizvodnje

UVOZI!

UVOZI!

TRGOVSKO PODJETJE

PETROL

LJUBLJANA, CANKARJEVA c. 5/II

Nudimo pogonska goriva, maziva in pline ter druge proizvode domače proizvodnje in iz uvoza. Naše blago dobite v vseh večjih gospodarskih centrih Slovenije. - Obračajte se zaradi pravega in racionalnega mazanja Vaših strojev na PETROL, Ljubljana tehnična služba tel. št. 21-230, za nakup nafnih derivatov iz uvoza pa na uvozni oddelek PETROL-a - telefon številka 21-389

Vaše imetje in življenje

POŽAR IN DRUGE NESREČE - ŽIVINO - VLAM -
STEKLO - AVTOKASKO - JAMSTVO - TRANSPORT - NEZGODE - DOŽIVETJE - SMRT

zavaruje

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD

Direkcija za LR Slovenije v Ljubljani • telefon 39-121

Podružnice:

CELJE, KRANJ, KRŠKO, LJUBLJANA - MESTO,
LJUBLJANA - OKOLICA, MARIBOR, MURSKA SOBOTA,
NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA

ZAVAROVANJE VAS V NESREČI OBVARUJE ŠKODE, KI BI JO MORDA
DOLGO OBČUTILI IN OBŽALOVALI!

SATURNUS

TOVARNA
KOVINSKE
EMBALAŽE

LJUBLJANA - MOSTE • OB ŽELEZNICI 16

proizvaja vse vrste litografske embalaže, kot embalažo za prehransko industrijo, gospodinjsko embalažo, bomboniere za čokolado, kakao in bombone ter razne vrste litografskih in ponikanih pladnjev. Razen tega proizvaja električne aparate za gospodinjstvo kot n. pr. električne kuhalnike, vrpce in zaprte, električne likalnike in prenosne električne peči.

izdeluje tudi pribor za avtomobile in kolesa in sicer avtomobilske žaromete, svetilke in male, zadnje svetilke, stop - svetilke, zračne zgoščevalke za avtomobile in kolesa ter zvonce za kolesa.

Poleg tega izdeluje tudi pločevinaste litografske otroške igrače itd.

OBVESTILO

Poslužujte se 50-odstotnega popusta pri nabavi vstopnic za Mestno gledališče! Veljajo za vse predstave. Kupone po 5 din dobite vsak dan od 12. do 13. na uredništvu Tribune, Ljubljana, Miklošičeva 5a.

ORGANIZACIJE IN PODJETJA!

Priskočite na pomoč mladini - pri organizaciji obiska mladinskega festivala 20. junija v Kopru.

OGLAŠUJTE
V TRIBUNU!

Naročite se na
„Besedo“

Dopisujte
v TRIBUNO

Potniki! Izletniki!

Kadar se pripeljete z vlakom v Ljubljano na glavni kolodvor ali kadar potujete z vlakom iz Ljubljane, se ustavite V GOSTINSKEM PODJETJU

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA
LJUBLJANA - GLAVNI KOLODVOR

kjer Vas bo naš kolektiv postregel z dobrimi in pristnimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami ter s ceneno in dobro jedačo. Ne pozabite: prijazno Vas vabi gostinsko podjetje

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA • LJUBLJANA • GLAVNI KOLODVOR

Obiščite naša dva bifeja na peronu, v poletnem času tudi vrt!

TRG. PODJETJE Z ŽELEZNINO „ŽELEZNINA“

Ljubljana, Parmova 33
sklad šče Titova 33
telefoni: direktor št. 30-008, komerciala in računovodstvo 30-821, skladišče 32-741, bančna zveza 601-T-57.

se priporoča svojim odjemalcem z bogato izbiro vseh vrst železnine po izredno ugodnih pogojih. Stalna zaloge raznega ivoženega blaga po znižanih cenah. Hitra in točna postrežba.

„Če študent na rajžo gre“,

naj kupi izdelke

Industrije
pletenin,
rokavic
in konfekcije
Kranj

TOVARNA USNJA ŠOŠTANJ

izdeluje najboljše podplatno,
gornje in tehnično usnje

TISKANINA

TOVARNA
TISKANEGA
BLAGA
KRANJ

Izdelujemo in izvažamo razne tiskane tkanine iz bombaža in lesne volne, in sicer: cic, kreton, delen, krep, flanele, barhent, keper, picque cloque, rokavino v vseh najmodernejših deseni in modnih barvah.

SOLIDNA POSTREŽBA!

KVALITETNI IZDELKI!

Tehnična trgovina = GRADBENI MATERIAL =

Ljubljana, Vižmarje, p. Šentvid
Telefon: 27-15, brzojav: „Gramat“
podružnica:
Maribor, Partizanska c. 70, tel. 24-52

kupuje in prodaja:

vse vrste železa, pločevino, žico, vijakno blago, cevi, material za vodne instalacije, sanitarne potrebščine, lesenitne in vezane plošče, razno stavbno okovje, salonitne izdelke (kritino in cevi), cement in steklo

Pri nakupu
zahtevajte
priznane
volnene
tkanine

**BRANKO
KRSMANOVIC**
(prej Teokarovič),
PARACIN

Tovarniško skladišče za LR Slovenijo,
Ljubljana, Mačkova 1 (Kresija)

Tekstilno
blago
kupite
najceneje
pri

VOLNA
Ljubljana, Nazorjeva ul. 3
SUKNO
Ljubljana, Stritarjeva ul. 4
BLED
Ljubljana, Čopova ul. 16
KOROTAN
Ljubljana, Celovška ul. 71
ŠENTVID
Ljubljana, Šentvid 18

Priporočamo Vam, da se o tem osebno prepričate!

Zadružno izvozno-uvozno
podjetje

„SLOVENIJA-SADJE“

Ljubljana, Čopova 50, p.p. 83, tel. 23-303
Ekspozitura Maribor - Skladišče Volcja Draga in Kanal

Izvoz:

sveže sadje in povrtnina
žozdni sadeži
suho sadje
sadni izdelki
krmila

Uvoz:

oğrumi in ostalo južno sadje